

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra hudební výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Petra Bělůnková

DĚTSKÝ PĚVECKÝ SBOR RARÁŠEK
A METODIKA PRÁCE S PĚVECKÝM SBOREM

Olomouc 2013

Vedoucí práce: Jiří Klimeš

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 18. dubna 2013

.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji panu Josefu Zajíčkovi, uměleckému vedoucímu DPS *Ondrášek*, a *Ondrášku* za krásné dětství plné písni a za nasbírané zkušenosti pro mou budoucí učitelskou profesi. Taktéž děkuji Michaele Glogarové, sbormistryni *Rarášku*, za umožnění dvouleté praxe jako asistentky sbormistra, díky které jsem načerpala mnoho zajímavých zkušeností, jak teoretických, tak i praktických. A v neposlední řadě děkuji vedoucímu své bakalářské práce, panu Jiřímu Klimešovi za cenné rady, které mi poskytl během psaní této práce.

OBSAH

1	ÚVOD	6
2	DĚTSKÝ PĚVECKÝ SBOR RARÁŠEK.....	7
2.1	Historie DPS Ondrášek	7
2.2	Vznik přípravného oddělení Rarášek	9
2.3	DPS Rarášek v letech 1994 – 2001	9
2.4	DPS Rarášek v letech 2002 – 2010.....	11
2.5	DPS Rarášek ve školním roce 2011/2012.....	12
2.5.1	Koncerty a úspěchy sboru.....	12
2.6	DPS Rarášek ve školním roce 2012/2013.....	16
2.7	Sbormistři.....	17
2.8	Budoucnost DPS Rarášek očima sbormistrů	19
3	METODIKA PRÁCE S PĚVECKÝM SBOREM.....	22
3.1	Zahájení zkoušky	26
3.2	Rozezpívání	27
3.2.1	Dechová cvičení	27
3.2.2	Hrudní tón.....	28
3.2.3	Hlavový tón	28
3.2.4	Cvičení na tenuto, legato a staccato.....	30
3.2.5	Cvičení pro správnou výslovnost	33
3.2.6	Sluchová analýza	34
3.3	Rytmičná cvičení	34
3.4	Metodika nácviku	35
3.5	Závěr zkoušky.....	36
3.6	Talentové zkoušky	36
3.7	Stálá literatura DPS Rarášek.....	37

4	ZÁVĚR	40
5	ANOTACE	41
6	RESUMÉ	42
7	SUMMARY	43
8	PRAMENY A LITERATURA	44
9	SEZNAM PŘÍLOH	45
10	PŘÍLOHY	47

1 ÚVOD

Pravidelné čtvercové náměstí s podloubím, historické památky, ale také dlouhodobá hudební historie. To všechno i mnohem více se může vybavit, když se zmíní město renesance a baroka, okresní město Nový Jičín. Nachází se v Moravskoslezském kraji, vzdálené 34 km jihozápadně od Ostravy. Archiváři zde mají opravdový hudební ráj, především co se týče sborového zpívání. Umělecké těleso, ke kterému svůj text směřuji, dostalo název *Ondrášek* a jedná se o dětský pěvecký sbor při Základní umělecké škole v Novém Jičíně.

Dětský pěvecký sbor *Ondrášek* (dále jen DPS) patří k těm nejvýraznějším představitelům novojičínského kulturního dění. DPS *Ondrášek* zastává své čestné sborové místo na domácí i mezinárodní scéně, školním rokem 2012/2013 vstoupil do 46. koncertní sezóny. Ve vedení hlavního sboru se vystřídali dva sbormistři, skladatel a pedagog Václav Ptáček a jeho žák Josef Zajíček. Pomyslnou sbormistrovskou štafetu si předali v roce 1992.

Je to již 17 let, co mě rodiče přivedli na talentové zkoušky do DPS *Ondrášek*, já jim tímto nesmírně děkuji za onen okamžik, který mi vskutku změnil život. Dnes jsem studentkou hudební výchovy a již dva roky asistentkou sbormistra druhého přípravného oddělení DPS *Ondrášek*, které nese název *Rarášek*. Proto jsem dlouho neváhala a vybrala si jako téma své bakalářské práce specifickou formu práce s dětmi právě v tomto přípravném oddělení.

V práci jsem se pokusila nastítnit historii *Rarášku*, především pak důkladněji zpracovat dva školní roky, které jsem u tohoto sboru strávila jako asistentka sbormistra. Velmi mi pomohly kroniky DPS *Ondrášek*, které jsou vedeny pečlivě a obsahují mnoho zajímavých článků, dopisů, postřehů a fotografií. Avšak i osobní rozhovory se sbormistry jsou zajímavou kapitolou této práce. Za nejpřínosnější část ovšem považuji sborovou metodiku používanou u *Rarášků*, dětí 1. stupně ZŠ. Veškeré poznatky jsou podloženy mnohaletou zkušeností sbormistrů či odbornou literaturou, také jsem připojila vlastní postřehy při práci s dětmi.

Věřím, že jsem, ač pouze nepatrným dílem, přispěla do knihovny sborové literatury a učitelům rozšířila možnosti poznání metodik u jiných sborových těles.

2 DĚTSKÝ PĚVECKÝ SBOR RARÁŠEK

2.1 Historie DPS Ondrášek

Historie tohoto pěveckého tělesa sahá až do roku 1967. Kompletní historii dětského pěveckého sboru *Ondrášek*¹ (dále jen DPS) zmapovala absolventka Univerzity Palackého v Olomouci Michaela Glogarová² v rámci své diplomové práce. Dovolte mi, prosím, převyprávět zde do krátké verze dlouhý příběh tohoto sboru.

„ONDRÁŠEK prožívá již více než čtyři desetiletí nevšední příběh velké muzikantské rodiny, který je lemován houževnatou prací, disciplínou a odříkáním, ale také mimořádným společenstvím dětí a mladých lidí, které spojuje láska k české a moravské písni, společné prožitky na cestách kolem tří kontinentů, hřejivý potlesk publika při koncertech či opojná radost z vítězství na nejrůznějších domácích i mezinárodních soutěžích a festivalech.“³

DPS *Ondrášek* byl pojmenován na jaře roku 1967 svým zakladatelem Václavem Ptáčkem⁴ (1930-2011), který se inspiroval stále živou legendou o valašském zbojníkovi Ondrášovi, jenž představuje nespoutané a svobodné mládí. Pod vedením Václava Ptáčka se stal DPS *Ondrášek* vyhledávaným a respektovaným tělesem, které znala a uznávala široká hudební i odborná veřejnost. Václava Ptáčka si připomínáme v souvislosti s jeho bohatou pedagogickou, sbormistrovskou a skladatelskou činností. V roce 1992 se však sboru ujímá Josef Zajíček⁵, jeden z prvních členů DPS *Ondrášek*. Příchodem nového sbormistra se DPS *Ondrášek* dostává mimo jiné do zahraničí na mezinárodní sborové festivaly a soutěže. K domácím oceněním přibývají i ta mezinárodní. Sbor si po malých krůčcích získal renomé ve světě, stále častěji je jeho jméno skloňováno na evropských pódiiích. DPS *Ondrášek* koncertuje na nejrůznějších místech Evropy, podnikl cestu do Japonska (1998), do Jižní Afriky (2000), také koncertoval na Uralu (2004). V roce 2012

¹ Příloha č. 1.

² GLOGAROVÁ, M. Diplomová práce: *Historie DPS Ondrášek*. Olomouc, 2006.

³ *Ondrášek Novojičínský sbor ZUŠ*. [online]. [cit. 2012-10-24]. Dostupné z: www.ondraseknj.cz/historie/.

⁴ Václav Ptáček (1930-2011) vystudoval obor Čj-Hv na PedF MU Brno a Hv-klavír-sólový zpěv na FF UP Olomouc. V letech 1946-49 působil jako korepetitor a asistent sbm. DíS Ludvíka Pavlíka při Měšťanské škole Nový Jičín, v letech 1947-48 zastával funkci sbormistra Mužského oktetu RG Nový Jičín, v letech 1949-52 spolupracoval jako klavírista a asistent sbm. Lýskova DS Brno, v letech 1954-63 vedl DPS na 3. a 2. ZŠ Nový Jičín, dále v letech 1954-67 působil jako zástupce sbormistra E. Bártka a korepetitor SPS *Ondrášek* Nový Jičín. Nejvýznamnější érou jeho života jsou léta 1967-92, kdy založil a vedl DPS *Ondrášek* Nový Jičín. V roce 1987 získal Zlatý odznak UČPS a v roce 2000 Cenu Františka Lýska. Dále zasedal v porotách krajských i celostátních sborových soutěží a byl předsedou okresního a člen krajského poradního sboru pro sborový zpěv (14 let). Václava Ptáčka si ceníme pro jeho pedagogickou a skladatelskou činnost.

České-sbory.cz. [online]. [cit. 2013-02-07]. Dostupné z: http://www.ucps.cz/portal/cz/03-01-heslo.php?chci_heslo=263.

⁵ Více na str. 17.

se *Komorní sbor Ondrášek* vydal na mezinárodní soutěž do jihočínského Kantonu (Guangzhou), ze které si odvezl dvě platinové medaile v kategorii ženské sbory a folklór.⁶ V tomtéž roce se stal *Koncertní sbor Ondrášek* vítězem kategorie a držitelem ceny Grand Prix na VII. Mezinárodním festivalu adventní a vánoční hudby v Bratislavě. „Činnost sboru je neuvěřitelně bohatá. Hlavní důraz je kladen na hudebně-estetickou složku výchovy dětí. Nejdůležitějším posláním sboru je tudíž činnost koncertní. Ročně se Ondrášci představí posluchačům přibližně na čtyřiceti koncertech jak doma, tak v zahraničí.“⁷

Na domácí půdě spolupracuje DPS *Ondrášek* s řadou našich předních hudebních skladatelů (Ilja Hurník, Antonín Tučapský), spolupracoval také s Petrem Ebenem a Otmarem Máchou. DPS *Ondrášek* se stává propagátorem sborového zpěvu v České republice, pořádá hudební pořady pro děti a mládež, semináře pro mladé sbormistry a od roku 1996 hostí Celostátní soutěž dětských pěveckých sborů s názvem *Porta Musicae*⁸. Soutěž je koncipována jako soutěžní festival předních českých dětských pěveckých sborů s účelem vzájemného porovnání a společného setkání. V roce 2012, přesněji 2. – 4. listopadu, proběhl v Novém Jičíně úspěšně již 9. ročník této soutěže. DPS *Ondrášek* také spolupracuje s rozhlasovými a televizními studii v Ostravě. Za dobu svého působení stačil natočit osm profilových CD („*Ondrášek zpívá Vánoční Koledy*“ (1994), „*Až do Jičina*“ (1996), „*Novojičínský dětský sbor Ondrášek*“ (1998), „*Mezi nebem a zemí*“ (2001), „*Ondrášek live – záznam jubilejního koncertu*“ (2002), „*Cesta do Tramtárie*“ (2007), „*Sirény*“ (2009) a „*Deo Gratias – Ondrášek Live*“ (2011)). DPS *Ondrášek* je členem Unie českých pěveckých sborů, kterou byl oceněn v roce 2008 titulem „Sbor roku“.

V současnosti je novojičínský sbor *Ondrášek* součástí Základní umělecké školy v Novém Jičíně a pracuje v pěti samostatných odděleních, která jsou koncertně velmi činná. Sestává se ze tří přípravných oddělení (*Hrášek, Rarášek, Kulihrášek*) a dvou koncertních sborů (*Koncertní sbor Ondrášek* a *Komorní sbor Ondrášek*). V roce 2013 vzniklo další koncertní oddělení, a to *Smíšený sbor Ondrášek*, který se sestává z děvčat z *Komorního sboru Ondrášek* a bývalých sboristů – chlapců. DPS *Ondrášek* se letos prozpíval do své 46. koncertní sezóny (školní rok 2012/2013) a stále je neodmyslitelnou součástí hudebního dění na Novojičínsku.

⁶ Příloha č. 2.

⁷ *Ondrášek Novojičínský sbor ZUŠ*. [online]. [cit. 2012-03-25]. Dostupné z: www.ondraseknj.cz/o-sboru/.

⁸ *Ondrášek Novojičínský sbor ZUŠ: Porta musicae* [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.ondraseknj.cz/porta-musicae/>.

2.2 Vznik přípravného oddělení Rarášek

DPS *Ondrášek* pracuje na bázi tří přípravných oddělení, která slouží k pozvolné přípravě dětí k nástupu do koncertního sboru. V roce 1990 bylo založeno první přípravné oddělení *Kulihrášek*. Dva roky poté, v roce 1992, vznikl *Hrášek*, ve kterém zpívaly a dodnes zpívají děti předškolního věku. Posléze bylo nutno založit přípravné oddělení mezi *Hráškem* a *Kulihráškem* vzhledem k velkému věkovému rozdílu mezi dětmi a také kvůli přemíře dětí v jednotlivých odděleních. Za dva roky, v roce 1994, vzniklo poslední přípravné oddělení **Rarášek**. Přípravná oddělení dnes existují v tomto pořadí: první přípravné oddělení *Hrášek*⁹ (děti ve věku 5 – 7 let), druhé přípravné oddělení *Rarášek* (děti ve věku 6 – 9 let) a třetí přípravné oddělení *Kulihrášek*¹⁰ (děti ve věku 9 –14 let). V průměru má každé přípravné oddělení 45 dětí, což se ukazuje dostačující pro kvalitní pěveckou výchovu každého dítěte.

Než se pro druhé přípravné oddělení ustálil název *Rarášek*, polemizovalo se nad názvem *Ďáblíci*, především díky velkému temperamentu dětí ve věku šesti až devíti let. Avšak kvůli správnému přiřazení přípravných oddělení ke koncertnímu sboru je vhodné pozměnit názvy tak, aby si byly co nejbližší, proto se název *Rarášek* perfektně hodil do škály sborů při ZUŠ v Novém Jičíně.

2.3 DPS Rarášek v letech 1994 – 2001

V druhém přípravném oddělení *Rarášek* zpívalo celkem třicet dětí ze základních škol v Novém Jičíně a okolí. Děti se ještě tentýž rok představily veřejnosti na svém prvním koncertě v nových krojích. Sborový stejnokroj se skládal z bílé halenky, červené sukně ke kolenům a bílých punčoch. U děvčat se ještě vázala na stažené vlasy červená mašle. Chlapecký stejnokroj tvořila bílá košile a dlouhé červené kalhoty.

8. dubna 1995 se děti z *Rarášku* zúčastnily Regionální přehlídky DPS v Novém Jičíně, která se konala v Beskydském divadle.¹¹ Avšak úspěchu děti dosáhly až na III. regionálním kole v Opavě 30. března 1996, kde získaly diplom za **stříbrné pásmo** v kategorii II. A. Jednalo se o VI. ročník Národní přehlídky školních dětských pěveckých sborů.¹² Sbormistru Josefu Zajíčkovi se podařilo vytvořit z tělesa kvalitní dětský pěvecký sbor, na klavír doprovázela Marta Polešovská. Vítězství na sebe nenechalo

⁹ *Hrášci* nacvičují svůj program jednou týdně pod taktovkou Michaely Glogarové, klavír Timea Sarina.

¹⁰ *Kulihrášci* pracují pod taktovkou sbormistra Josefa Zajíčka, klavír Marie Válková. Zkoušky probíhají dvakrát týdně. *Kulihrášek* již koncertuje nejen po České republice, ale také v zahraničí.

¹¹ Příloha č. 3.

¹² Příloha č. 4.

dlouho čekat a již další sezónu slavil *Rarášek* úspěch na domácí půdě. Jednalo se o regionální kolo 7. ročníku Celostátní přehlídky školních dětských pěveckých sborů v Novém Jičíně, konalo se 8. března 1997 a *Rarášek* si vyzpíval v kategorii II. A **zlaté pásmo**.¹³ Na konci tohoto úspěšného školního roku 1997/1998 se *Rarášci* předvedli ve svých inovovaných krojích. Barvy stejnokroje zůstaly nepozměněny (červená a bílá). Děvčatům zůstaly bílé halenky, avšak červenou sukni vyměnily za červené šaty se zkříženými pásy na zádech. Chlapcům přibyla ke stejnokroji červená vesta. Tento stejnokroj je stále aktuální, děti v něm vystupují již 15 let.¹⁴

Z následujících aktivit sboru se dochovaly podrobnější záznamy, proto zde prvně uvádím i repertoár dětského sboru *Rarášek*. Ve školním roce 1999 se *Rarášci* zúčastnili festivalu Uničovské dětské sborové dny, kde získali další **zlaté pásmo**, na klavír doprovázela Veronika Škrobáková, která spolupracovala s *Raráškou* od školního roku 1998/1999. Za velký úspěch si děti zasloužily odměnu, a to v podobě výměnného víkendového pobytu u pardubického sboru *Iuventus Cantans*, který se konal 1. října 1999. Děti se v Pardubicích představily s velmi rozmanitým repertoárem: „*Veselé vrabčí cestování*“, které složil Milan Uherek, anglický kánon „*Zvon*“, německá lidová „*Mlýn*“, česká lidová (v úpravě Zdeňka Lukáše) „*Kvardyán*“, „*Naše máma*“ Petra Jistela a koncert završila efektní skladba „*Pět ježibab*“ zkomponovaná Petrem Skoumalem. Aby se *Rarášci* předvedli i na domácí půdě, uskutečnily se tři Výchovné koncerty pro děti z MŠ a ZŠ, které se konaly 17., 20. a 21. prosince. *Rarášci* předvedli svůj první muzikál „*O Jeníčkovi a Mařence*“¹⁵ autora Erna Košťála. DPS *Ondrášek* chystal natáčení pořadu „*Jak se zpívá v NJ*“, kde účinkovala všechna oddělení včetně *Rarášku*. Děti z druhého přípravného oddělení *Rarášek* přispěly do tohoto pořadu, natáčeného v únoru 2000, právě s touto muzikálovou inscenací „*O Jeníčkovi a Mařence*“.

Z *Rarášku* se stalo kvalitní sborové těleso, proto se sbormistr Josef Zajíček rozhodl přihlásit děti do regionálního kola 10. ročníku Celostátní přehlídky školních DPS. Soutěž se konala ve dvou dnech, přesněji 31. března a 1. dubna 2000. V kategorii II. A získal *Rarášek* zasloužené **zlaté pásmo**.¹⁶ Za odměnu strávily děti začátek léta, od 26. května do 4. června 2000, v chorvatském Biogradu na Moru, kde pečlivě nacvičovaly skladby pro nadcházející školní rok. Ve školním roce 2000/2001 se *Rarášci* představili na Novoročním koncertu 5. ledna s „*Pásmem Vánočních písní a říkadel*“,

¹³ Příloha č. 5.

¹⁴ Příloha č. 6.

¹⁵ Příloha č. 7.

¹⁶ Příloha č. 8.

který složil Pavel Jurkovič. Již 5. dubna 2001 se konaly Uničovské dětské sborové dny. Zde si *Rarášci* vyzpívali v kategorii II. A **zlaté pásmo**.¹⁷ V květnu od 24. do 27. se vydali do Liberce na festival Mladí zpěváčci Liberec, kde zazpívali mimo jiné „*Navrch Javorníčka*“ v úpravě Miroslava Raichla.¹⁸ Avšak největší úspěch sklidily děti s cyklem pro sólisty, dětský sbor, klavír a bicí „*Ahoj, moře*“ zkomponovaného Janem Vičarem na texty Jiřího Žáčka.¹⁹

2.4 DPS Rarášek v letech 2002 – 2010

Od roku 2002 se za sbormistrovským pultem střídaly vybrané sboristky²⁰ z hlavního sboru. O aktivitách sboru nejsou z této doby žádné dochované záznamy. Následující zápis v kronice je až z 18. a 19. března 2004, kdy se *Rarášek* zúčastnil krajského kola XIV. Celostátní přehlídky dětských pěveckých sborů v Orlové. Zde si děti vyzpívaly **zlaté pásmo**. Pro školní rok 2003/2004 sbormistru Josefu Zajíčkovi asistovala Pavla Kolářová, s ní se *Rarášci* vydali 27. března 2004 na festival Sedlnická sněžěnka. Hned poté v květnu se zúčastnili festivalu Mladí zpěváčci Liberec. Asistentka sbormistra Pavla Kolářová působila v Rarášku pouze jeden školní rok. Další zmínka je až z 16. dubna 2005, kdy se sbor zúčastnil regionální přehlídky ve Vsetíně, a to již pod taktovkou Josefa Zajíčka.

Od školního roku 2006/2007 až dodnes je sbormistryní *Rarášku* Michaela Glogarová, která dovedla *Rarášky* ke **zlatému pásmu** na krajském kole XVII. Celostátní přehlídky dětských pěveckých sborů v Orlové. Soutěž probíhala ve dvou dnech, 12. a 13. dubna 2007. Ve školním roce 2008/2009 doprovázel *Rarášky* klavírista Pavel Trubač²¹, v roce 2009/2010 došlo k výměně korepetitorů a za klavír usedl Dušan Brus. 4. dubna 2009 dostali *Rarášci* pamětní list za **2. místo** na festivalu Chrám i tvrz Vsetín. *Rarášci* byli pod vedením nové sbormistryně velmi úspěšní, zúčastnili se krajského kola XX. Celostátní přehlídky dětských pěveckých sborů v Orlové. Festival se konal ve dnech 21. a 22. dubna 2010. Klavírista Dušan Brus získal na této přehlídce

¹⁷ Příloha č. 9.

¹⁸ Příloha č. 10.

¹⁹ Příloha č. 11.

²⁰ V této době začíná být zvykem, že schopná děvčata z hlavního sboru se střídají jako asistentky u přípravných oddělení *Rarášek* a *Hrášek*. U *Rarášku* se vystřídalo mnoho děvčat, jmenujme pouze ty, které u *Rarášku* působily nejdéle: Pavla Kolářová (v roce 2003), Lenka Hniličková, Simona Adámková (v roce 2005), Jana Zelenková (v roce 2006) či Michaela Glogarová.

²¹ Pavel Trubač působil jako korepetitor koncertního sboru *Ondrášek* v letech 1994 – 2010.

zvláštní ocenění za klavírní doprovod. Rok poté, v roce 2011, se *Rarášci* umístili ve **zlatém pásmu** na festivalu dětských pěveckých sborů Vánoční akordy v Ostravě.²²

2.5 DPS Rarášek ve školním roce 2011/2012

Děti z druhého přípravného oddělení *Rarášek* se v tomto školním roce společně sešly ve zkušebně 6. září. Téměř všechny děti byly na první zkoušku doprovázeny svými příbuznými, zvláště ty, které v květnu úspěšně vykonaly talentové zkoušky a postoupily rovnou do druhého přípravného oddělení. Pro ty byla první zkouška velmi podstatná, seznámili se s ostatními dětmi, se sbormistrem a kolektivem učitelů. *Rarášek* zpíval tento školní rok v počtu 49 dětí. Zkoušky se konaly a stále konají dvakrát týdně, v úterý a ve čtvrtek, pokaždé od 14.15 do 15.45 hodin. Na čtvrtěčních zkouškách se podílí korepetitor, klavírista Dušan Brus. Sbornistryní zůstává Michaela Glogarová a funkci asistentky sbormistra zastává Petra Bělůnková.²³

2.5.1 Koncerty a úspěchy sboru

Školní rok byl zahájen a mohlo se začít s hlasovou výchovou dětí. Během září se nacvičoval cyklus Miroslava Raichla „*Veselá teorie*“ na texty Ericha Sojky. Cyklus obsahuje písně: „*Stupnice*“, „*Bé*“, „*Křížek*“, „*Tečky*“, „*Piano a forte*“ a „*Pauzy*“. Díky příznačným textům jsou dětem snáze vysvětlovány pojmy z hudební nauky. Cyklu nechybí vtip a žertovnost. V první písni s názvem „*Stupnice*“ postupuje melodie po diatonické řadě s přesným názvem not, které děti zpívají. V písni druhé, pojmenované „*Bé*“, zpívají děti o ovci, která spadla do Labe. Díky využití zvuku, který vydává ovce, se panu Miroslavu Raichlovi podařilo dětem přiblížit, jak zazpívat půltón. Problematika předznamenání je podchycena v třetí písni „*Křížek*“, kde děti vyjmenovávají přesné názvy křížků. Další píseň „*Tečky*“ je, dle mého, opravdu podařená. Rytmicky i výrazově splňuje didaktický účel a sbormistru usnadňuje pozdější vysvětlování notových značek. Pátá píseň v pořadí „*Piano a forte*“ se liší od předešlých písni pomalým tempem a výraznou prací s dynamikou. Díky příznačnému obsahu písně o plíživé kočce je dětem práce s dynamikou jasnější. V nadcházející písni „*Pauzy*“ je upozorněno na pomlky, které děti často nectí a sbormistři s nimi mají stále problémy.

²²Vánoční akordy: Festival dětských pěveckých sborů [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.vanocniakordy.cz/>.

²³ Petra Bělůnková je dlouholetou členkou DPS *Ondrášek* a studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v oboru hudební kultura – německý jazyk. Funkci asistentky sbormistra zastává od školního roku 2011/2012 do školního roku 2012/2013.

Cyklus Miroslava Raichla se pozvolna nacvičoval po dobu dvou měsíců. Paralelně s tímto cyklem probíhal také nácvik dvojhlasé písně z Chodska „*Já jsem ještě neslyšel*“ v úpravě Jaroslava Dostálíka. V případě zcela nově založeného sboru, či ve značné výměně dětí během roku, by bylo téměř nemožné začínat s dvojhlasem již na začátku školního roku. Rozhodnutím sbormistrů se pro tento školní rok kolektiv dětí nezměnil a dvojhlasé zpívání bylo pokračováním nácviků z minulého školního roku. Do prvního koncertu zbývaly už jen pouhé tři zkoušky, proto se zopakovaly písně Petra Ebena „*Barevný svět*“ a „*Kocour muzikant*“, které děti zpívaly společně s věkově mladším oddělením *Hrášek*. Podzimní koncert se uskutečnil 25. října 2011 v Beskydském divadle v Novém Jičíně.

Po říjnovém koncertě se začalo s nácviky vánočního repertoáru. Listopadové zkoušky byly věnovány písni z Franusova kancionálu z 15. století „*Collaudemus Christum regem*“, v českém překladu „*Andělové*“. Píseň byla doprovázena houslistkou Lenkou Válkovou.²⁴ Pro snazší zapamatování byly k latinským slokám přidány i české. Z Jistebnického kancionálu vybrala sbormistryně dětem píseň „*Ježíš náš spasitel*“. Z děl současných skladatelů nacvičovaly děti píseň Ilji Hurníka „*Lyžaři*“ z cyklu „*Kapr, blecha a tak dále.*“ Rytmicky pro ně nebyla až tak snadná, ovšem po třech zkouškách byly děti schopny dokonce i snadné choreografie. Další písní se děti seznámily s tvorbou Václava Felixe, a to s konkrétně s písní „*Co dělá nebe v noci*“ z cyklu „*Houpánky*“. Píseň začíná recitací sólisty, zpěv dětí byl doprovázen zvonkohrou a altovou zobcovou flétnou. Z cyklu „*Radovánky*“, který zkomponoval Eduard Douša, zvolila sbormistryně píseň „*Sněhulák*“. Nácvik vánočního repertoáru se zakončil „*Vánoční písničkou*“ Vlastislava Matouška z cyklu „*Písničky pro moje „zvířátka“ a ty ostatní*“. Spolu s rolničkami navodily dětem opravdu vánoční atmosféru. Ke konci listopadu pomalu končily podrobnější nácviky skladeb a začínalo se s opakováním písní, které děti zpívaly společně s ostatními odděleními na závěr koncertu („*Adeste Fideles*“ a „*Došli jsme k Vám na koledu*“).

V úterý 13. prosince 2011 v 19.00 hodin se uskutečnil Vánoční koncert ZUŠ v Beskydském divadle v Novém Jičíně, kde předvedli *Rarášci* svůj vánoční repertoár. Hned další den čekal děti Výchovný koncert pro mateřské školy. Zde děti oživily svůj repertoár z Podzimního koncertu, a to „*Veselou teorii*“ Miroslava Raichla. Na čtvrteční

²⁴ Lenka Válková vystudovala Janáčkovu konzervatoř v Ostravě (2004-2010), kde se věnovala hře na housle u pana MgA. Ludka Capa. Již za dob studií vyučovala hru na housle v ZUŠ Nový Jičín. Těto pedagogické činnosti se věnuje na této škole dodnes. V současné době hraje v komorním orchestru P. J. Vejvanovského pod vedením Anežky Michálkové. Od roku 2003 hraje v cimbálové muzice při SLPT Javorník v Novém Jičíně, kde zastává post primáše muziky. S přípravným oddělením *Rarášek* spolupracuje od roku 2010.

zkoušce 15. prosince se nacvičoval lidový dvojhlas v českých koledách, který děti předvedly veřejnosti 20. prosince na Masarykově náměstí v Novém Jičíně ku příležitosti Vánočního jarmarku.

Další setkání dětí se uskutečnilo až 3. ledna 2012 v obvyklém čase zkoušky. Opakovaly se skladby, které byly určeny pro následující koncert. Novoroční koncerty jsou pro DPS *Ondrášek* příznačné a ve školním roce 2011/2012 se konal v sobotu 7. ledna 2012 v prostorách Beskydského divadla v Novém Jičíně.²⁵ Na Novoročním koncertu se křtilo nové CD *Ondrášku „Deo Gratias“*, *Rarášek* zpíval přímo před křtem. Na repertoáru měl zmiňované skladby s vánoční tematikou. Na housle doprovázela Lenka Válková, na klavír Dušan Brus a sbormistryni Michaele Glogarové asistovala Petra Bělůnková.

Sbormistryně se rozhodla přihlásit děti do krajské soutěžní přehlídky dětských pěveckých sborů Chrám i tvrz v nedalekém Vsetíně, která se konala 31. března 2012. Pro zpestření běžného sborového života je potřeba udělat někdy mnohé, v tomto školním roce přišla sbormistryně s nápadem zinscenování muzikálové aktovky pro děti. Jednalo se o „*Úplně nejmenší pohádku chemickou*“, kterou složil Ladislav Němec na texty Vladimíra Fuxe. Z důvodu podrobnějších nácviků se pro děti naplánovalo intenzivní zimní soustředění v Trojanovicích na Hotelu Beskyd, uskutečnilo se ve dnech 20. – 22. února 2012. Ve spolupráci s tanečním oborem ZUŠ v Novém Jičíně pod vedením Anity Vahalové²⁶ nastudovaly děti, které dochází do obou oddělení, příslušnou choreografii k této muzikálové jednoaktovce. Jelikož je v tomto díle značná část mluveného textu, byly děti nuceny učit se dialogy samostatně. Pohádka byla nacvičována pro Jarní koncert, který se uskutečnil 23. března 2012 v SVC FOKUS v Novém Jičíně při příležitosti 45. výročí založení sboru.²⁷

Po Jarním koncertu čekal *Rarášky* slibovaný festival Chrám i tvrz v Domě kultury ve Vsetíně, který se konal 31. března 2012. *Rarášci* soutěžili v dopolední části společně se sbory: *Broučci 1*, *Kulihrášek*, *Trávníček* a *MiniDIZO*. Děti soutěžily jako poslední

²⁵ Příloha č. 12.

²⁶ Anita Vahalová (1968) vystudovala obor Taneční pedagogika na Hudební akademii múzických umění v Praze. „*Vedle výuky tance v tanečním oboru ZUŠ v Novém Jičíně učila tanec na ZUŠ v Olomouci a ve Frenštátě pod Radhoštěm. Taky vedla taneční kroužek pro neslyšící na ZŠ pro neslyšící ve Valašském Meziříčí. V roce 1996 byla na ročním studijním pobytu v Anglii. Jako učitelka tanečního oboru na ZUŠ Nový Jičín působí od roku 1988. Za svou práci získala řadu ocenění při celostátních soutěžích. Velice ji ovlivnila a obohatila spolupráce s korepeditorem Václavem Ptáčkem.*“ (...) „*V roce 2008 byla zařazena mezi 24 pedagogů, jejichž pedagogická, metodická a choreografická práce významně ovlivnila vývoj dětského scénického tance. Publikaci vydala NIPOS ARTAMA pod názvem " Pět celostátních přehlídek dětských skupin scénického tance Kutná Hora 2004-2008".*“

ZUŠ Nový Jičín [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.zusnj.cz/tanecni-obor/ucitele/vahalova>.

²⁷ Příloha č. 13.

v pořadí, velmi je motivovalo sledování ostatních soutěžních sborů. Podali kvalitní a vyrovnaný výkon. Umístili se na 1. místě ve **zlatém pásmu**. Soutěžní repertoár se nacvičoval během února a března a dramaturgicky byl poskládán takto: „*Sluníčko se probudilo*“ Milana Uherka, německá lidová „*Mlýn*“, česká lidová „*Ach, prší, prší Rosička*“ s doprovodem dvou zobcových fléten v úpravě Ladislava Daniela, „*Kdo odnes house*“ z cyklu „*Zelené roky*“ Věroslava Neumanna, „*Cvrček*“ Josefa Řihy s doprovodem houslistky Lenky Váلكové a své vystoupení *Rarášci* završili výběrem z pásma „*Zahrajte tu mou...*“ (Pásmo lidových písní pro dětský sbor a klavír) autora Miroslava Raichla.

Ve dnech 11. – 13. května 2012 se uskutečnil výměnný pobyt mezi *Rarášky* a sborem *Permoník* z Karviné. Společný Májový koncert se udál 12. května a děti zpívaly plně nadšené z předešlého vsetínského úspěchu.

V termínu od 9. do 11. června 2012 se děti vydaly na dvoudenní koncertní zájezd do Lidic a Staré Boleslavi. *Rarášci* byli vybráni jako zástupci pro Moravskoslezský kraj k účasti na Celostátní přehlídce dětských pěveckých sborů u příležitosti 70. výročí lidické tragédie. Festival Světlo za Lidice²⁸ umělecky zaštiťovala zpěvačka Aneta Langerová, se kterou děti nacvičily dvě společné písně. Děti se zúčastnily nejen festivalu v Lidicích, ale předvedly se se svým programem také ve Staré Boleslavi při účasti na festivalu Musica Angelica 2012, program koncertu byl následující: „*Magnificat*“ Jacquesa Berthiera, anonym ze 17. století „*Alleluia*“, dále Léo Delibes „*O salutaris*“, „*Zvon*“ Milana Uherka, píseň „*Kolik je na světě očí*“, kterou složil Jaroslav Číhal či píseň „*Kéž by svět trval*“ v úpravě Jiřího Pavlice s doprovodem altové zobcové flétny. Došlo i k zařazení skladby velmi známé mezi sboristy: „*Jsi krásná, nebes Královno*“ zkomponovanou složil Jiřím Fojtjou, či píseň „*O naději*“ Jiřího Jakubíka s doprovodem příčné flétny. Na závěr se děti předvedly se skladbou „*Rozdávejme lásku*“ v úpravě Josefa Zajíčka s doprovodem trubky.

Po vydařeném zájezdu se plánovalo přezkušování dětí, které navštěvovaly již třetí a čtvrté třídy základních škol. Pro přezkoušení budoucích *Kulihrášků* byla vyhrazena celá zkouška. Do vyššího oddělení postoupilo celkem patnáct dětí. Na dny 29. května a 6. června byly naplánovány Talentové zkoušky do DPS *Ondrášek*. Do druhého přípravného oddělení bylo přijato celkem 13 dětí, počty se tedy vyrovnaly. Je zvykem, že děti zůstávají v oddělení minimálně dva roky, než postoupí. U dětského sborového

²⁸ Světlo za Lidice: Celostátní přehlídka dětských pěveckých sborů [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.lidice-sbory.cz/>.

tělesa takové věkové kategorie je nutné si uvědomit, že se v něm děti každý rok obměňují a je potřeba tomuto faktu přizpůsobit výuku.

Posledním veřejným vystoupením *Rarášků* v tomto školním roce bylo zpívání na Dni hudby na Masarykově náměstí, které se uskutečnilo 21. června 2012.

2.6 DPS Rarášek ve školním roce 2012/2013

Slavnostní zahájení školního roku se všemi *Raráškami* proběhlo v úterý 4. září 2012 v obvyklém čase zkoušky. Přivítali a seznámili jsme nové zpěváky s ostatními dětmi, také jsme všem dětem znovu vysvětlili nutné sborové zásady. V letošním *Rarášku* zpívalo 49 zpěváků, z toho 16 chlapců. Začalo se s nácviky již kompletního cyklu Ilji Hurníka „*Kapr, blecha a tak dále*“, ve dnech 18. a 19. října se s ním děti předvedly v Karviné, kde byly hosty přípravného oddělení *Permoník*. Po zájezdu se nacvičovaly písně s vánoční tematikou, přesněji se jednalo o „*Vánoční suitu českých lidových koledí*“ Miroslava Raichla, během listopadu pak písně „*Vyšla hvězda*“ a španělská lidová píseň „*Fum fum fum*“, jež jsme získali od mezinárodní lektorky České Orffovy společnosti²⁹ PaedDr. Lenky Pospíšilové.³⁰ K písni jsme napsali další dvě české sloky a sólový part pro zobcovou flétnu sopránovou. Kompletní repertoár předvedly děti na Vánočním koncertu ZUŠ, který se konal 17. prosince 2012, den nato vystoupily na Masarykově náměstí v Novém Jičíně, kde koledovaly pro přítomné posluchače. Tímto koncertem se uzavřel cyklus předvánočních zkoušek a děti se sešly až 5. ledna na Novoročních koncertech. Po koncertech se děti přezkoušely z hlasových a rytmických cvičení a začalo se s nácvikem nových písní. Na programu byl cyklus „*Královničky*“ v úpravě Leoše Janáčka. Celý cyklus je napsán ve vyšší poloze a dětem je velkým přínosem v jejich hlasové průpravě. Mimo tento cyklus se začaly nacvičovat první dvojhlasé skladby a to „*V zeleném háji*“ Josefa Říhy na slova Václava Fischera, „*Slůňata*“ z cyklu „*Veselé noty*“, který napsal Tomáš Baierl, dále „*Ptačí koncert*“ a lidová píseň „*Koulelo se, koulelo*“.

Ke konci února se všechny děti sešly na jarním soustředění na Hotelu Beskyd v Trojanovicích, přesněji od 25. do 27. února 2013.³¹ Na tomto intenzivním soustředění

²⁹ Česká Orffova společnost [online]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.orff.cz>.

³⁰ PaedDr. Lenka Pospíšilová je dlouholetou a zkušenou lektorkou mezinárodních kurzů po celé Evropě, v USA a v Austrálii. Vyučuje na ZŠ s rozšířenou výukou HV. Hudební výchovu propaguje v duchu Orff-Schulwerku – proces od pohybu, her, říkadel přes instrumentální a pěvecké dovednosti až k jednoduchým hudebním formám.

³¹ Příloha č. 14.

se nacvičoval repertoár pro nadcházející soutěž v Orlové a také společná pohádka s třetím přípravným oddělením *Kulihrášek*, kterou *Rarášci* znali již z předchozího školního roku, jednalo se o muzikálovou aktovku „*Úplně nejmenší pohádka chemická*“ Ladislava Němce s texty Vladimíra Fuxe.

Pohádka byla nacvičována pro Výchovné koncerty, které se uskuteční 9. a 10. května. Avšak ještě před těmito koncerty se *Rarášek* zúčastní Regionální soutěže v Orlové, která se letos bude konat 12. dubna. Od 10. do 12. května hostí děti sbor *Rarášci* z Náchoda, další týden od 17. do 19. května jim návštěvu oplácí. Dále je pro děti naplánováno soustředění v chorvatském Zaostrogu, na kterém se podílí i děti z třetího přípravného oddělení *Kulihrášek*, zájezd se uskuteční od 31. května do 9. června 2013. Děti se zde budou učit nový repertoár pro další koncertní sezónu. Posledním výjezdem *Rarášků* je Festival Poodří Františka Lýska v Jistebníku³², který se koná 22. června 2013.

2.7 Sbormistři

Uměleckým vedoucím DPS *Ondrášek* je Josef Zajíček, který přípravné oddělení *Rarášek* založil a vedl od roku 1994 do roku 2006. Od roku 2006 zastává funkci sbormistryně přípravného oddělení *Rarášek* Michaela Glogarová.

Josef Zajíček

Josef Zajíček³³ se narodil 20. července 1961 v Novém Jičíně. „*Až do svých patnácti let vyrůstal v nedalekém Suchdole nad Odrou. Pochází z rodiny, jejíž členové byli známi svou hudebností a muzikantstvím. Také jeho rodiče se zabývali mnoha kulturními činnostmi - stali se například nadšenými herci v ochotnickém divadle. Proto již od pěti let pravidelně vystupoval při příležitostech, které nabízí život v obci – křtiny, svatby, zpívání na kůru v kostele, ve školním sboru. V devíti letech začal dojíždět do Fulneku na výuku hry na klavír a do Nového Jičína do tehdy začínajícího sboru Ondrášek. Když mu v roce 1976 nebylo doporučeno studium zpěvu z důvodu probíhající mutace hlasu, rozhodl se pro studium lesního rohu a harfy jako druhého nástroje na Vojenské konzervatoři v Roudnici nad Labem. Vedle úspěšného studia povinných předmětů zde získával nezanedbatelnou praxi hry ve smyčcovém a dechovém orchestru, dechovém kvintetu*

³² Festival Poodří Františka Lýska [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.festival-poodri.cz/>.

³³ České-sbory.cz. [online]. [cit. 2013-02-07]. Dostupné z: http://www.ucps.cz/portal/cz/03-01-heslo.php?chci_heslo=382.

a zpěvu ve vokálně-instrumentálním kvartetu, které založil okamžitě po příchodu do školy.³⁴

„Po absolvování školy v roce 1980 nastoupil k posádkové hudbě Tábor jako první hornista a od samého počátku své osmileté vojenské „kariéry“ byl šéfdirigentem obsazován jako zpěvák operetních, tanečních i lidových písní. Na jeho popud začal studovat zpěv u Jana Soumara na dnešní Ježkově konzervatoři, v roce 1985 přešel na státní Konzervatoř v Praze k profesoru Pochmanovi. Po třech letech požádal z důvodu ukončení vojenské služby a přestěhování se do svého rodiště o přestup na konzervatoř v Brně k profesorce Anně Hanusové. V roce 1991 ukončil dálkové studium zpěvu na brněnské konzervatoři. V roce 1988 založil pěvecké oddělení na ZUŠ v Novém Jičíně a zároveň začal působit jako asistent po boku profesora Václava Ptáčka při řízení přípravných sborů. Od roku 1992 je sbormistrem a uměleckým vedoucím novojičínského dětského sboru Ondrášek, který v současnosti pracuje v pěti odděleních a čítá téměř 300 členů.“³⁵

„Pro obohacení repertoáru Ondrášku začal na počátku své sbormistrovské kariéry uplatňovat také schopnosti skladatelské. Své skladby psal většinou pro tříhlasý sbor a klavír - k prvním dílům patří „Menuet“ (skladbička na motiv Johanna Sebastiana Bacha), své ženě Aleně věnoval „Malou kapku“ a pro svých pět dětí postupně složil cyklus tří písní „Tak to u nás chodí“ (Malá Pavla, Trampoty s mámou, Ukolébavka pro V. B.), prázdninové „Krásné hry“ a „Psaní pro Ježíška“. Na tradičních vánočních koncertech zpíval Ondrášek oblíbenou píseň „Vánoční slow“ a „Dopisem mámě“ Josef Zajíček nezapomněl ani na svou maminku. Nejnovější skladbu na text Jaroslava Merendy – cyklus „Cesta do Tramtárie“ (4 části - Sůl nad zlato, Měsíc, Kosi na anténě, Cesta do Tramtárie) - nyní sbor nacvičuje pro první uvedení na plánovaném jarním koncertu. Většina jeho sborových, textových či instrumentálních úprav lidových i umělých písní včetně výše jmenovaných skladeb je zachycena i na vydaných kompaktních discích Ondrášku.“³⁶

„Jako člen Odborné rady ARTAMA Praha pro dětské sbory uplatňuje své zkušenosti v porotách regionálních a národních soutěží dětských pěveckých sborů.“³⁷ Příležitostně spolupracuje jako lektor a vedoucí sborových seminářů a jako hlasový poradce.

³⁴ GLOGAROVÁ, M. Diplomová práce: *Historie DPS Ondrášek*. Olomouc, 2006, str. 61.

³⁵ Ibidem, str. 61-62.

³⁶ Ibidem, str. 62.

³⁷ Ibidem, str. 62-63.

„Za významné výsledky v pedagogické praxi obdržel v roce 1996 medaili 1. stupně Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a roku 2001 získal titul „Pedagogická osobnost desetiletí“. Výrazem uznání jeho mimořádného přínosu interpretační sbormistrovské činnosti se stalo udělení „Ceny Františka Lýska za rok 2004.“³⁸ V roce 2011 mu byl udělen z rukou hejtmana Moravskoslezského kraje titul "Pedagog desetiletí MS kraje".

Od roku 1992 je uměleckým vedoucím sborového studia Ondrášek v rámci novojičínské ZUŠ, aktuálně sbormistrem třetího přípravného oddělení *Kulihrášek*, *Koncertního sboru Ondrášek*, *Komorního sboru Ondrášek* a *Směšeného sboru Ondrášek*. V roce 2005 stál u zrodu gymnaziálního sboru *Puellae et Pueri*, v jehož čele působil do roku 2012. Od roku 2012 se stal sbormistrem dívčího sboru *DATIO*, který pracuje při Střední církevní škole sv. Anežky České v Odrách.

Michaela Glogarová

Michaela Glogarová se narodila 18. července 1982 v Novém Jičíně. DPS *Ondrášek* navštěvovala od útlého dětství, od doby gymnaziálních studií zastávala funkci asistentky sbormistra Josefa Zajíčka. Vystudovala učitelství pro SŠ (obor hudební výchova a matematika) na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, promovala v roce 2006. Od školního roku 2006/2007 je sbormistryní přípravného oddělení *Rarášek*, o rok později se stala i sbormistryní nejmladšího oddělení *Hrášek*. V roce 2011 ukončila studia s bakalářským diplomem na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci v oboru Muzikologie.

2.8 Budoucnost DPS Rarášek očima sbormistrů

Uměleckým vedoucím všech oddělení je Josef Zajíček, první dvě přípravná oddělení jsou ještě pod záštitou Michaely Glogarové. Popovídala jsem si s panem Josefem Zajíčkem o tom, jaké jsou dnešní děti a jeho představách o budoucím *Rarášku*.

„O budoucnost *Rarášku* se nebojím, menší děti se dají přes rodiče ke zpívání získat. Spíše je problém, že doba je hrozně chaotická, nic se nedělá poctivě. A ani rodiče nemají moc představu, není to vůle přijít do sboru a usoudit, že je to moje vize na mnoho let, každý to chce jen zkusit. Sbory bývají spíše na základních školách, a čím je u dětí věková hranice vyšší, tím jsou sbory vzácnější.“ (...) "Děti jsou velmi proměnlivé, jeden týden jsou

³⁸ GLOGAROVÁ, M. Diplomová práce: *Historie DPS Ondrášek*. Olomouc, 2006, str. 62-63.

ze zpívání nadšené, druhý týden jsou úplně jiné, vidí krátkodobé cíle, je to spíše o spolupráci s rodinou. Jak moc vážný vztah mají rodiče ke sborovému zpívání, podle toho dokážou dítěti argumentovat a přesvědčit ho, pokud se objeví na rozcestí.“ (...) „Děti si vybíráme formou spolupráce s učiteli ze základních škol, dříve jsme i základní školy obcházeli osobně, dnes už to neděláme, není to potřeba. Když jsou výchovné koncerty těsně před nábory, má to na počet přihlášených dětí větší dopad. Nebo pokud se o Ondrášku mluví v souvislosti s výročím či úspěchem, má to na to taky vliv.“ (...) „Kdyby bylo v přípravných sborech o 20% více dětí, bylo by to určitě lepší, ale zase s menší skupinou se daleko lépe pracuje, je to osobnější, když je kolem čtyřiceti dětí ve sboru. Pokud je dětí nad 70, člověk si k nim nevytvoří tak osobní vztah.“ (...) „Každý rok je asi 6-10 absolventů z jednoho ročníku, kteří prošli všemi přípravkami, každý ročník je jinak silný. Ale do hlavního sboru dojde asi 50% dětí. Teď je ve sboru i mnoho chlapců, což se již dlouho nestalo. Ale domnívám se, že na to doplatím v Kulihrášku, kde to skončí.“ (...) „Rarášek je skupina dětí, která nejrychleji odroste, nemáme potřebu plánovat velké věci, je to skoro zbytečné. Proto ani nechceme měnit kroje, jsou stále slušivé a lidé je poznávají. Některé změny mohou být k lepšímu, ale myslím si, že tato změna není zatím potřeba, možná za 5, za 6 let.“ (...) „Co se týče soutěží, vydáváme se s Rarášky většinou jen na dvě strany, letos jedeme do Orlové, minulý rok jsme byli ve Vsetíně.“ (...) „Může se stát, že některá příprava časem vypadne. Rarášek s Kulihráškem by se mohli spojit, je spousta sborů, které fungují na dvou přípravných odděleních.“³⁹

Další rozhovor jsem vedla se současnou sbormistryní Rarášku Michaelou Glogarovou.

„Jelikož jsem odchovankyně Ondrášku, většinu sbormistrovské práce jsem „odkoulala“ od nynějšího sbormistra Josefa Zajíčka. Postupem času a přebíráním zodpovědnosti (z funkce „asistentky“ do pozice sbormistryně), jakožto i studiem na VŠ či účastí na mnohých festivalech jsem zkoušela i jiné metody či nápady, spíš ale ve formě zpestření výuky. Základní (a podstatná) část zůstala stejná, což má dle mého názoru dobrý vliv na posloupnost jednotlivých přípravných sborů, neboť jsou děti zvyklé na stejný či podobný způsob práce a nedělá jim potíže (kromě zvyšující se obtížnosti skladeb) adaptovat se ve starších odděleních. Velkým přínosem jsou pro mě účasti na sborových přehlídkách a sbormistrovských kurzech, kde si vylepšuji dirigentská gesta, získávám nový

³⁹ Osobní rozhovor s Josefem Zajíčkem, Nový Jičín, 7. 2. 2013.

repertoár, dostávají se ke mně nové způsoby metodiky práce se sborem či se jinak dovidám o novinkách ze sborového života. Prostřednictvím těchto kurzů se lze také dozvědět o hlasové hygieně, o dalších prostředcích vedoucí k tvorbě měkkého tónu, vyrovnaní vokálů, o práci se sólisty apod., což vede ke zkvalitnění celkové práce se sborem, jakožto i jeho veřejné prezentaci. Myslím si, že funkci přípravných sborů nelze podceňovat, neboť se od něj odráží kvalita sboru koncertního - má takto zajištěn dostatečný příliv zpěváků malých věkem, ale s velkou sborovou zkušeností.“ (...) „Dlouhodobé cíle jsou spojeny s funkcí přípravného sboru – má připravit děti na zpěv v koncertním sboru, tzn., že by se děti měly naučit ovládat základní hlasová a dechová cvičení, adekvátně používat a rozvíjet svůj hlas, rozlišovat různé způsoby zpěvu (např. staccato a legato), uplatnit širokou škálu dynamiky, umět vystavit frázi, rozumět základním hudebním pojmům apod. Samozřejmostí je správná výslovnost a artikulace. Za nedílnou a důležitou součást považuji vytvoření návyku kolektivního zpívání a spolupráce (např. při interpretaci skladeb), jakožto i schopnost navazovat a udržovat vztahy mezi sebou i členy jiných sborů. Jistý „problém“ vidím v tom, že se sestava každoročně mění a tu a tam se nepodaří všechny děti stmelit (i díky jejich odlišným povahám a osobnostem) tak, jak bych si přála. Navíc může být pro sbormistra mírně demotivující, že nejlepší členové (někdy i půlka sboru) postoupí do vyššího oddělení a celý mravenčí proces začíná od září znovu.“ (...) „Současná sestava je složena z neobvykle vysokého počtu chlapců (17 ze 46), tj. více než třetina sboru. Práce s nimi je specifická, jsou živější a do průběhu zkoušky se musí zahrnout mnohem víc „akce“. Nicméně barva jejich hlasů příjemně oživuje celkový zvuk sboru a mohou se různými způsoby využít při dramaturgii písní i celého programu.“⁴⁰

⁴⁰ Osobní rozhovor s Michaelou Glogarovou, Nový Jičín, 6. 3. 2013.

3 METODIKA PRÁCE S PĚVECKÝM SBOREM

Děti předškolního věku jsou schopny vnímat a zachycovat nejrůznější podněty z okolí, a pokud by šlo o podněty hudební, vyvinula by se u nich hudební vloha. Pokud se dítěti dopřává dostatek sluchových a hlasových podnětů, které by byly dále rozvíjeny například v mateřské škole, není ničím zvláštní, že by takové dítě mělo hudební schopnosti rozvinutější, než jeho vrstevníci. Již v roce 1975⁴¹ bylo prokázáno, že děti ve věku 1-2 let lze naučit dříve zpívat než mluvit. Hudební vlohy se ovšem projevují u každého dítěte individuálně a lze pouze konstatovat, že šestileté dítě by mělo být již schopno odpovídajícího, v některých případech i zcela ojedinělého, hudebního projevu. Děti ve věku 6-7 let vnímají sílu, délku, výšku i barvu tónu. A že je toto období zvláště podstatné, nám nastiňuje již František Lýsek⁴², který tvrdí, že děti jsou v tomto období schopny vnímat výšku tónu daleko citlivěji.

Svůj text směřuji k dětem ve věku 6-9 let, které jsou nejen školou povinné, ale také dochází do spousty volnočasových aktivit. Jednou z možností trávení volného času je právě sborový zpěv, který funguje pod záštitou základních či základně uměleckých škol. Jak už naznačil pan profesor František Lýsek⁴³, zvláště sborovým zpěvem se upevňuje smysl pro kolektivnost a uvědomělou kázeň. Po stránce společenské získávají mnoho nových kamarádů a sborové zpívání se pro ně stává příjemnou náplní volného času.

Sborové zpívání je kolektivní aktivita, při níž se děti seznamují se správným vedením svého hlasu. Dětský hlas je na jednu stranu velice tvárný, avšak na stranu druhou křehký a zranitelný. Proto volíme jednohlasé skladby, které jim dopomohou ke správnému hlasovému vývoji. Usměrnujme děti, aby nekřičely a zpívaly pouze v rámci svých možností, především v menší dynamice. Rozsah dětského hlasu je podstatně menší než u starších dětí, proto dbejme na kvalitní rozezpívání v běžném rozsahu od a-f². Rozsah se časem zvětší v závislosti na jejich pěvecké praxi.

Děti se seznamují také s dětskou sborovou literaturou. Pro určité věkové rozhraní je doporučován a podporován určitý typ písni, ať už jde o stránku textovou či hudební. Repertoár je, pro děti tohoto věku, velmi rozmanitý, není problém děti zaujmout. Ať už se jedná o různorodé cykly, miniopery či úpravy lidových písni, které získáváme od našich předních českých skladatelů. Ze současných českých žijících skladatelů jmenujme

⁴¹ LÝSEK, F. a kol. *Metodika hudební výchovy v 1. - 5. ročníku ZDŠ*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., 1975, str. 18.

⁴² Ibidem, str. 18, 19.

⁴³ Ibidem, str. 10.

Ilju Hurníka (1922), Antonína Tučapského (1928) či Jiřího Temla (1935). Mezi další skladatele dětské sborové tvorby patří především⁴⁴ Zdeněk Lukáš (1928-2007), Petr Eben (1929-2007), Otmar Mácha (1922-2006), Miroslav Raichl (1930-1998), Bohuslav Martinů (1890-1959) či Leoš Janáček (1854-1928).

Je vřele doporučováno, aby byl sbormistr schopen ucházejícího pěveckého projevu, jelikož jsou děti písňe učeny imitací – napodobováním. Jedná se o nejjednodušší metodu, jak dětem zprostředkovat charakter skladby a správné vedení hlasu. Avšak hlasovou přípravou děti provádí ještě před samotným nácvikem skladeb, k tomu mu slouží melodické modely – rozezpívání, díky nimž se děti zlepšují především v intonaci. Připojuje ale i dechová a rytmická cvičení, která jsou také součástí hudebních složek.

Jednotlivé skladby nacvičujeme po menších úsecích, po frázích, jelikož děti noty nevyužívají do plné míry. Dětem předškolního věku se doporučuje noty poskytnout hned v začátcích sborového zpívání, pouhým sledováním pohybu not na notové osnově se učí abstrakci, poznají, zda melodie klesá, či stoupá. Děti nepřetěžujeme dlouhými frázemi také z důvodu jejich omezené kapacity plic. Snažíme se o co možná nejpřesnější zpívaný projev, aby nedošlo k případným těžce odstranitelným chybám. Při nácviku dbáme na pěkný hlasový projev, správnou artikulaci a samozřejmě i na správné fyziologické vzpřímené postavení dítěte a správné dýchání. Pokoušíme se u dětí podporovat žeberně-brániční dýchání. Děti si často pomáhají zvedáním ramen, tento zlovyk bychom se měli pokusit odstranit co možná nejrychleji. Nejde pouze o estetickou vadu, nýbrž je problém v povrchové dýchání dětí. Zvedáním ramen a také držením rukou za zády si děti „zkracují svůj dech“. Proto se klade důraz na dechová cvičení, ve kterých dětem názorně ukazujeme, jak a kam mají dýchat. Pěvecká výchova výrazně pomáhá dětem s dýchacími problémy, například u dětí s astmatem je prokázáno, že při správném pěveckém dýchání jsou zcela mimo nebezpečí, dochází k pravidelnosti a uklidnění dýchacích reflexů. Je ale zřejmé, že i děti bez jakýchkoliv zdravotních problémů dýchají velmi povrchově, správným sborovým vedením je možno tyto „dětské vady“ ze značné míry odstranit. Jak už bylo řečeno, pěvecký rozsah dítěte nemá více než dvě oktávy, avšak děti aktivně využívají pouhou část svých možností. Do výšek si pomáhají zvedáním brady, tento nepřirozený pohyb jim „zavírá krk“, zúžuje jim dýchací a rezonanční prostor.

Taktéž rytmická složka nezastává o nic menší místo, rytmické cítění je nutno rozvíjet skrz cvičení, která nám poté pomohou sbor rytmicky sjednotit a podpořit v každém

⁴⁴ Skladatelé jsou seřazeni chronologicky podle data úmrtí.

dítěti vlastní hudební citění. Rytmickou složku lehce propojíme se složkou pohybovou, která dětem zpříjemní vnitřní prožitek písni, je zcela běžné aplikovat například tleskání v rámci skladby. Ovšem jednodušší pohybové aspekty necháváme na úplný závěr nácviku skladby, tzn. nácvik před koncertem. Složitější pohybové kreace lze postupně přidávat v průběhu nácviků, aby nedošlo k případnému vyhoření.

Děti seznamujeme na zkouškách také s pojmy z hudební nauky. Využít můžeme konkrétní noty dětí, na kterých jim hudební pojmy a značky názorně vysvětlíme. Dále by se měl sbormistr věnovat vysvětlení a následnému aplikování taktovací techniky, aby si děti zvykly na jeho gesta a chápaly jejich význam. Pro práci s dětským sborem je toto opravdu stěžejní úkon, pokud se sbor v gestech sbormistra vyzná, není nutné sáhodlouze vysvětlovat, stačí pouze správně ukázat. Sbornistru to ulehčí hodně práce, zároveň přidá velké množství času a zkouška bude probíhat plyně a efektivně. Je potřeba se vyvarovat velkým inovacím, děti by mohly být zmatené, zvláště na koncertních vystoupeních, proto veškeré nutné změny v gestech aplikujeme postupně, aby byly děti připravené a srozuměné.

Dostáváme se k samotné zkoušce, která by měla být didakticky velmi dobře zvládnutá. Příkladem zde uvádím harmonogram zkoušky přípravného oddělení *Rarášek*. Dětský pěvecký sbor *Rarášek* zkouší dvakrát týdně od 14.15 hod do 15. 45 hod, každé úterý a čtvrtek v prostorách pěveckého oddělení při ZUŠ Nový Jičín.

Je třeba podchytit začátek zkoušky, například zpívaným pozdravem sbormistra s dětmi.⁴⁵ V první části zkoušky, od 14. 15 hod do 14. 35 hod probíhá rozezpívání spolu s rytmičnými cvičeními. V žádném případě jej nelze ze zkoušky vymanit, například pro nedostatek času. Poté se plynule přechází k nácviku písni, který trvá do 15 hodin. V první polovině zkoušky jsou děti více koncentrované a je s nimi možno zvládnout větší množství práce. U dětí 1. stupně ZŠ je přestávka nutnou a povinnou záležitostí, proto jim necháme desetiminutový prostor pro malou svačinu a chvilku dětské rozpustilosti. Druhou část zkoušky, od 15.10 do 15.45 hod, opakujeme již dětem známý repertoár. Na konci zkoušky se sbor opět rozloučí zpěvem a rozejde se domů.⁴⁶ Pro sbormistra to ovšem konec není, na něj čeká zhodnocení celé zkoušky. V nejlepším případě si udělá sebereflexi a projde si ještě jednou noty k písni, které s dětmi nacvičoval, aby si uchoval co nejvíce z právě proběhnuté zkoušky.

⁴⁵ Viz str. 26.

⁴⁶ Viz str. 36.

Práce s dětmi je posláním, vyžaduje velikou trpělivost a pečlivost. Dnešní děti jsou v mnohém odlišné od dětí z minulého tisíciletí, proto je pouze na nás, na učitelích, abychom je uměli vést tou správnou cestou, aby bylo jejich dětství šťastné a vyrovnané. Za zcela příznačný považuji rozhovor s Josefem Zajíčkem, sbormistrem DPS Ondrášek, z roku 1993, který hovoří o tom, jaké mají být a jaké jsou „sborové děti“.

„Dítě musí prokázat určitý talent, ale důležitější je jeho vytrvalost a ochota podřídít se pokynům sbormistra. Nevěřili byste, jakého pokroku je možno dosáhnout u 5- či 6letého dítěte po roce intenzivního zpívání. Smůla je v tom, že dnes děti nejsou zvyklé pracovat, a tak dobrá polovina během prvních měsíců odpadá a nám nastává další kolo ve vyhledávání pěveckého „potěru.“ (...) „...tvrdím však, že naše děti jsou tvrdě pracujícími lidmi. Vezměte si 5 hodin dopoledního vyučování, odpoledne úkoly nebo příprava na další den a do toho 2 hodiny perného nácviku ve sboru. To mohou vydržet pouze děti, které zpívání skutečně baví. Potom jsou ochotné snášet i méně příjemné chvíle, kdy se piluje každíčký detail, kdy třeba 20krát opakujeme jeden takt, že už to skutečně všem „leze krkem“ včetně mne samého.“ (...) „Samozřejmě jsou zase chvíle, kdy prožíváme společnou radost, když se povede koncert, když právě to nejtěžší místo ve skladbě zazpíváme bez chyby.“ (...) „Po prvních zdařilých vystoupeních si děti uvědomují, že jiná cesta k úspěchu nevede. Zkušenosti starších kolegů jasně ukazují, že práce s dětmi předškolního věku se vyplácí a zúročí se o několik let později, kdy děti dorostou a jsou pak oporami v hlavním sboru.“⁴⁷

Děti se pod správným vedením mohou vypracovat ve výborné muzikanty, vyvine se u nich hudební sluch, který jim umožní vnímat hudbu osobitěji. Nezáleží na tom, jestli dítě hudbu provozuje, nebo je jen jejím pasivním posluchačem, tak i tak hraje hudba v našich životech podstatnou roli a měli bychom ji umět vnímat. Sborový zpěv děti stmeluje a přináší jim v dnešní době nespočet možností, jak se seznamovat s dětmi se stejným koníčkem v různých zemích světa a vždy jsou tato setkání více než příjemná a velice naučná.

⁴⁷ MAJKUS, P. Nejdůležitější je vytrvalost. Nejen v novojičínském sboru Ondrášek. In *Rozkvět*, 3. 6. 1993, s. 3-4. (rozhovor s Josefem Zajíčkem).

3.1 Zahájení zkoušky

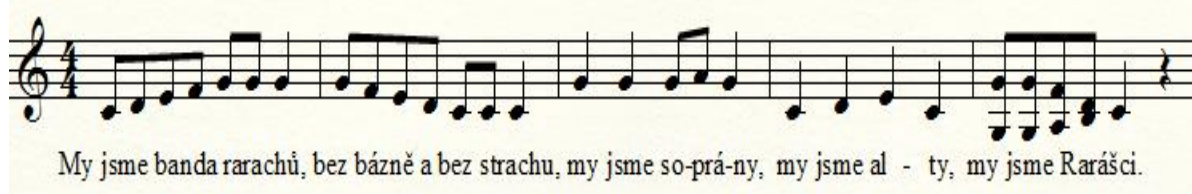
Děti přicházejí do prostor sborové zkušebny zhruba deset minut před samotnou zkouškou, sbormistr se s některými osobně pozdraví již na chodbě a dále si připravuje notový materiál pro nadcházející zkoušku. Příznačným dvojitým tlesknutím, jako signál, vyzve děti, aby se odebraly do zkušebny na svá místa. Poté zazní od klavíru zadržený akord a sbormistr pozdraví děti zpěvem, děti mu zpěvem odpovídají, poté si mohou na okamžik sednout. Zkouška je zahájena. V této chvíli má možnost vyřešit s dětmi organizační záležitosti.

Dobry den, dobry den, Ra - ra - sci, dobry den, dobry den, pane u - ci - te - li.

Zpívanými pozdravy se zabývá i Ladislav Daniel⁴⁸, který jimi zahajuje hodiny hudební výchovy. Využívá dvojhlasé i trojhlasé pozdravy na text „Dobry den“.

Existuje ještě jeden pozdrav příznačný pro *Rarášky*, který přežívá již mnoho let a prvně dělí děti na soprány a alty.

My jsme banda rarachů, bez bázně a bez strachu, my jsme so-prá-ny, my jsme al - ty, my jsme Rarášci.

⁴⁸ DANIEL, L. *Kapitoly z metodiky hudební výchovy*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého, 1984, str. 89-90.

3.2 Rozezpívání

„Úkolem hlasové výchovy je kultivovat dětský hlas, vytvářet pěvecké dovednosti a návyky, které umožňují estetický a emocionální zpěv. Systematické rozvíjení pěveckého hlasu má chránit hlas před poškozením, k němuž může dojít při jeho nesprávném používání (křik, zpěv v nepřiměřené síle a neúměrné výšce). Žáci si mají osvojit základní pěveckou techniku, která spočívá ve správném posazení hlasu, opírá se o správně ovládaný dech a zřetelnou výslovnost tak, aby hlas zněl hladce, ušlechtilé, v přirozené barvě a síle.“⁴⁹

Sbormistr DPS Ondrášek Josef Zajíček si za své působení vytvořil vlastní sborovou metodiku, která se ale samozřejmě opírá o základní metodická fakta. Jedná se o hlasové rozezpívání, rytmická cvičení, ale také o vlastní sborové pozdravy. V následujících kapitolách popisují jeho formu práce s dětmi, kterou přebírají jeho asistentky a budoucí sbormistryně přípravných oddělení.

3.2.1 Dechová cvičení

Větší část rozezpívání se odehrává ve stoje. Na začátku rozezpívání dochází k pouhému zaktivizování těla, kdy se s dětmi protáhneme, cvičení volíme opatrně, abychom dětem neublížili.

Velice důležité je také společné „prozívnutí“, „...při kterém dochází k širokému otevírání úst a je doprovázeno hlubokým výdechem. U zívání však nejde pouze o pohyb úst, jak se na první pohled zdá. Jde o celou sérii svalových pohybů – vdechem se vzduch dostává do plic, ty se roztáhnou, břišní svaly se napnou a bránice se stlačí směrem dolů. Nakonec výdechem se plíce opět dostanou do normálního objemu.“⁵⁰

Velice známým cvičením je „Přivonění ke kytičce“, kdy si utrháme pomyslnou kytičku a pomalu si k ní přivoníme nosem. Následuje pomalý výdech ústy. Využijeme stabilizace dechu u dětí a přejdeme k dalšímu cvičení. Sbormistr předvede, děti opakují. Pomalý nádech nosem vystřídá 3-5 rychlých výdechů ústy. Pro lepší názornost vyzveme děti, aby si přiložily jednu ruku na břicho a pozorovali, jak se jim břicho (bránice) pohybuje. Dáváme pozor na zvedání ramen. Cvičení opakujeme minimálně třikrát. Stejnou metodu uplatňuje i Jarmila Lasevičová: „Nadechneme pomalu a klidně nosem (učitel vždy slovem řídí tempo nádechu, např.: „nádech – dva – tři – čtyři“). Zadržíme

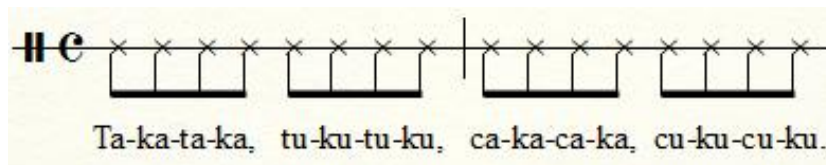
⁴⁹ LASEVIČOVÁ, J. *Didaktika hudební výchovy: Doplnkový studijní materiál pro posluchače studia učitelství I. stupně základní školy*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 8070421088, str. 42.

⁵⁰ *Celostnimediceina.cz: Informační server o zdraví* [online]. [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.celostnimediceina.cz/zivani.htm>.

dech (opět slovem „zadržíme“) a vydechujeme s pocitem uvolnění, lehký dech (foukáme na peříčko). Tuto fázi učitel neřídí, pouze cvičení provádí spolu s žáky a může ji ukončit slovem „vydechneme“ apod.“⁵¹

V zimních měsících zvolíme „Hru na lyžaře“. Jde o simulování pohybů, kdy si s dětmi oblečeme části zimního oblečení (kalhoty, bundu, čepici, helmu, rukavice, šálu), nesmíme zapomenout na nazutí lyžáků, lyží a na hůlky. Společně se tedy můžeme vydat na pomyslný svah, s odpíchnutím vždy prudce vydechneme, sbormistr upozorňuje na překážky na svahu, zatáčky a plynule zvyšuje rychlost jízdy (výdechů). Děti se spontánně rozdýchají a také se velmi dobře zabaví.

Zajímavým dechovým a zároveň rytmizačním cvičením je cvičení se slovy „Takataka, tukutuku, cakacaka, cukucuku“. Model není zpíváný, pouze je rytmizován v osminových hodnotách, sbormistr určuje tempo. Dále je toto cvičení využíváno k aktivizaci mluvidel.

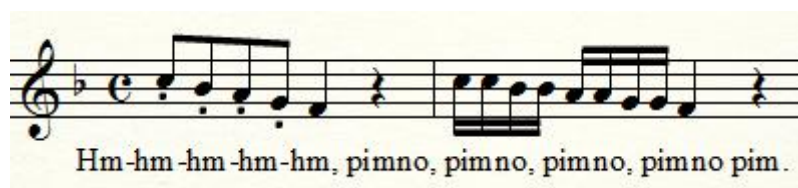

3.2.2 Hrudní tón

Nejznámějším cvičením na probuzení hrudního tónu u dětí je imitace gorilího zvuku spolu s bušením pěstí na hrud'. Dětem se uvolní krk a tón není vytvářen nepřirozeně.

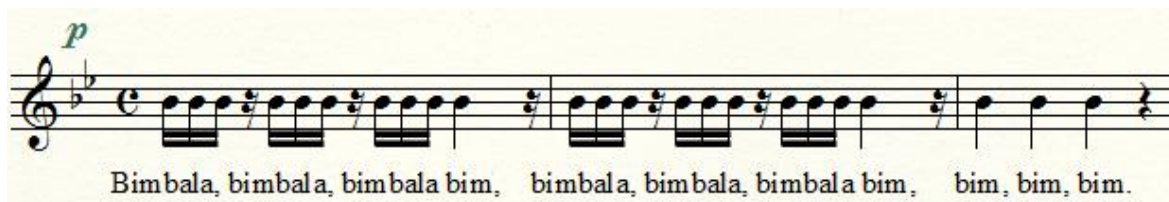
3.2.3 Hlavový tón

Na začátek rozezpívání zvolíme cvičení na aktivizaci mluvidel a probuzení hlavového tónu. Přesně takovým cvičením je model na slabiky „Pimno, pimno pim“. V prvním taktu modelu dbáme na přirozené brumendo, které doprovází pět výdechů nosem, snažíme se také zapojit bránici. V druhém taktu pak na zřetelnou dikci.

⁵¹ LASEVIČOVÁ, J. *Didaktika hudební výchovy: Doplnkový studijní materiál pro posluchače studia učitelství I. stupně základní školy*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 8070421088, str. 44.

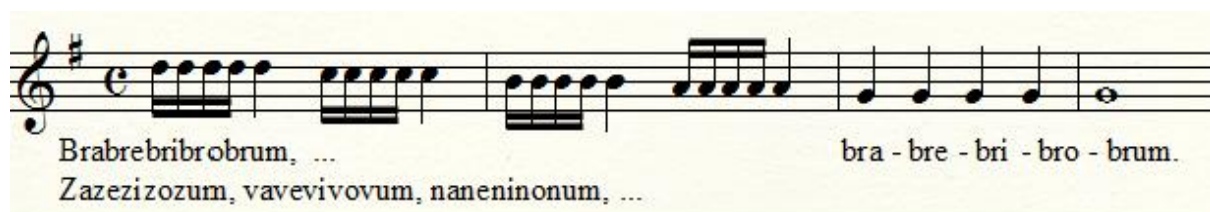
Cvičení „bimbala bim“ či „mmm mnm m m m“ se aplikuje na jednom tónu a zvedá se po půltónech. Podobné cvičení je i „bra bre bri bro brum“ na jednom tónu, jehož melodie klesá vždy na další celý tón po zazpívání všech pěti slabik, slabiky můžeme zaměňovat se „za ze zi zo zum“ či „mississippi madagaskar“.

p
Bimbala, bimbala, bimbala bim, bimbala, bimbala, bimbala bim, bim, bim, bim.

M-n-m, m-n-m, m-m-m.

Brabrebri brobrum, ... bra - bre - bri - bro - brum.
Zazezizozum, vavevivovum, naneninonum, ...

Zajímavým cvičením na propojení hlavového tónu s otevřeným vokálem je cvičení, kdy postupujeme ze shora od 5. stupně k 1. stupni brumendem, druhé navazující opakování už aplikujeme s neurčitým vokálem, kdy jsou ústa otevřená, stoličky od sebe. Každé cvičení zakončujeme přidáním „m“, aby bylo uzavřené.

p
Hm á jám.

Na probuzení hlavového tónu je výborné cvičení, kdy simulujeme kočičí „mňau“, tóny vedeme shora glissandem.

Dalším cvičením na hlavový tón je napodobení zvuku kukačky „kuku“, volíme vyšší polohu a slabší dynamiku. Příkladám zde dvě varianty tohoto cvičení.

3.2.4 Cvičení na tenuto, legato a staccato

„Pro celistvé znění zpěvní věty je důležité, aby zpěvák tóny od sebe neodděloval, nýbrž je vázal (détaché). Říkává se, že kdo neváže, nezpívá. Toto vázání není dětem vlastní, zvláště proto, že většina dětských písní je veselých a rytmických a vyžaduje spíše staccatový přednes.“ (...) „Nácvik vázání se dá sice také zabudovat do hlasových cvičení, ale mnohem více pomáhá vzorné předvedení a důsledný nácvik přímo na písni.“⁵²

Dále pokračujeme s klesajícími terciemi, začínáme 5. stupněm stupnice, přes 7. stupeň a končíme na 1. stupni. Cvičení zpíváme na různé slabiky tenuto, opakujeme v legatu. Zvedáme nebo snižujeme cvičení po půltónech či celých tónech. Mohou následovat tercie stoupající.

⁵² DANIEL, L. *Kapitoly z metodiky hudební výchovy*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého, 1984, str. 32.

Následující cvičení znázorňuje rozklad kvintakordu, poprvé zpíváme tenuto, podruhé legato a cvičení zakončujeme staccatem. Cvičení lze rozdělit na tři části, každou část můžeme aplikovat jako samostatné hlasové cvičení.

Při dalším cvičení přes sextu jdou stupně v tomto pořadí za sebou: 1., 3., 5., 6., 5., 3., 1., nezapomínáme měnit slabiky (ja, va, vy, no, ne). Cvičení se skládá se tří částí, poprvé tenuto, podruhé legato a potřetí staccato. Staccatovou část lze ze cvičení vymanit. Sextu můžeme zaměnit i za oktávu, ale pro děti ve věku 6 – 9 let není tak obtížné cvičení potřeba.

Pokud legatem spojíme 1. a 5. stupeň, vzniká nám níže uvedené cvičení. Dětem můžeme navodit pocit snazšího dosažení 5. stupně simulací pohybu šípu vystřeleného z luku. Tón posíláme dopředu, stejně jako šíp letí vpřed. Trajektorie letícího šípu jim pomáhá dokreslit představu nasazení kvinty shora.

Při tomto cvičení, kdy postupujeme od 1. stupně k stupni 5., dbáme na pečlivé prozpívání každé noty a zřetelnou dikci. Cvičení aplikujeme v rychlejším tempu (čtvrt'ová nota = 80).

Následující cvičení začíná na 1. stupni a pokračuje po diatonické řadě tenuto, po stupnici až k 8. stupni, zpět legato. Volíme mírnější tempo než u předchozího cvičení (čtvrt'ová nota = 75).

Je mnoho cvičení, která začínají 5. stupněm, postupujeme-li například od 5. stupně k tónice a zpět tenuto, tak další sestup zpíváme v legatu, cvičení je více prozpívané. Toto cvičení provádíme především v nižších polohách při rozezpívání altové sekce. Legatovanou část cvičení lze chápat i jako samostatný model, níže uvádím jeho možný rozvod. Při legatované části přidáme zařatou pěst k přirozenému rozeznění tónu – bušíme na hrudní kost (sternum).

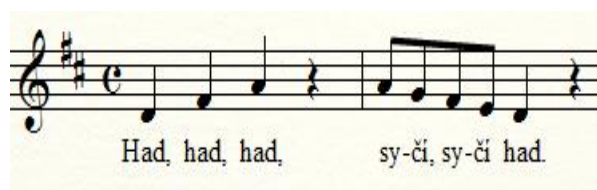
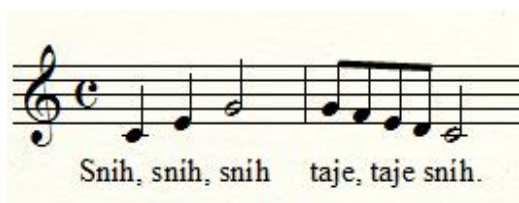
Je potřeba také zaktivizovat bránici a k tomu je nejvhodnější staccatové cvičení na jednom tónu. Další staccatové modely jsou součástí předchozích cvičení.

Při hlasových cvičeních dirigujeme a uzavíráme gesta. Taktéž můžeme doprovázet děti na klavír, postačí střídání tónického kvintakordu s kvintakordem dominantním.

3.2.5 Cvičení pro správnou výslovnost

Velmi pěkným a jednoduchým cvičením, kdy se děti rozmluví a rozezpívají, je cvičení přes tercii. Jedná se o postup po tónech kvintakordu a zpět po všech pěti stupních. Avšak nezpíváme slabiky, nýbrž k melodii přidáme slova, která vymýšlí sbormistr. Po pár cvičeních vyzve děti, aby také zkusily něco vymyslet. Výsledky jsou zajímavé a velmi zábavné. Cvičení se využívá především na nácvik koncovek.⁵³

Podobným cvičením je zhudebnění dětských říkadel, kdy postupujeme po stupnicové řadě k 5. stupni a zpět.⁵⁴

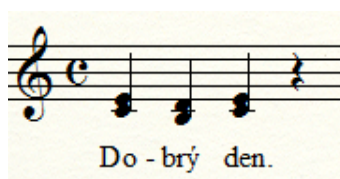
⁵³ Příklad cvičení: „Šnek, šnek, šnek, pomalý je šnek.“, „Strom, strom, strom, vysoký je strom.“, „Myš, myš, myš, šedá, šedá myš.“, „Rád, rád, rád, mám tě, mám tě rád.“

⁵⁴ Příklad cvičení: „Sousedovic kráva na heligon hrává.“, „Venku svítí sluníčko, červená se jablíčko.“

3.2.6 Sluchová analýza

Na konci rozezpívání se aplikují cvičení na sluchovou analýzu, děti by měly umět zazpívat nejmenší vzdálenost mezi dvěma tóny, půltón. Na klavír zahrajeme výchozí tón a dlaní ukazujeme směrem nahoru či dolů a děti zkusí na určitou slabiku vzdálenost zazpívat. U pěvecky zdatnějších dětí můžeme pracovat s dvojzvukem a každou rukou ukazovat jinému hlasu jiný posun. Cvičení jde samozřejmě aplikovat i na celé tóny, avšak je mnohem obtížnější.

Dalším cvičením na „rozeslyšení“ dětí může být zahrání jednoduché dvojhlasé melodie o třech a více tónech a následné zopakování dětmi. K cvičení můžeme přidat i text: „Dobrý den“.⁵⁵ Děti se musí soustředit na svou melodickou linku a zapamatovat si ji.

Mějme, prosím, na paměti, že takové množství hlasových cvičení není možno aplikovat na každé zkoušce, proto je důležité vybrat jen některá cvičení a postupně je obměňovat a inovovat. Délka rozezpívání by neměla přesáhnout 20 minut.

3.3 Rytmická cvičení

„Rytmus je spolu s melodií a harmonií základním výrazovým prostředkem v hudbě. Je určitou prioritou a proto rytmickému výcviku věnujeme na počátku práce s dětmi značnou pozornost. Rytmus má úzkou spojitost s intonačním výcvikem, proto uvědomělé intonaci předchází uvědomělý výcvik rytmu. Při rytmických cvičeních bývá nejčastější chybou zrychlování tempa (zkracování délky dlouhých not, zrychlování v pomlčkách, pasážích apod.).“ (...) „V nižších ročnících je účinný způsob rozvíjení rytmického citění zpěvem, rytmizovaným slovem (tzv. rytmickou deklamací), hrou na dětské hudební nástroje a prožívání hudby tělesným pohybem. Rytmickým vývojem dochází k tomu, že dítě začne prožívat pulzaci vnitřně.“⁵⁶

Po rozezpívání následuje u *Rarášků* rytmická část. Děti imitují sbormistra a „pochodují“ způsobem krok - přísun zprava doleva. Při sjednoceném kroku celého sboru začíná sbormistr s rytmickými modely. Nejprve předvádí jednodušší modely (tleskání),

⁵⁵ Texty můžeme libovolně měnit v závislosti na aktuální situaci – „Vánoce“, „Krásný den“, „Prázdniny“.

⁵⁶ LASEVIČOVÁ, J. *Didaktika hudební výchovy: Doplnkový studijní materiál pro posluchače studia učitelství I. stupně základní školy*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2002, str. 96.

později přidává rozmanitější složky (luskání, pleskání o stehna, dupání, imitace klusu koně). U menších dětí je efektivnější zařazovat jednodušší modely a přitom stát na místě. Pro zpestření lze děti vyzvat, aby si zavřely oči, pozorně poslouchaly a pokusily se sbormistra napodobit. Také děti můžeme rozdělit na dvě skupiny (soprány a alty), kdy děti rytmizují odlišné modely přes sebe. Tato část trvá cca 5 minut.

Pokud tato cvičení na zkouškách pravidelně opakujeme, děti se snáze vyrovnávají s rytmičtěji těžšími úseky skladby a rozvíjí se u nich motorické schopnosti a dovednosti.

3.4 Metodika nácviiku

Samotný metodický nácviik probíhá v první části zkoušky, děti jsou rozezpívány a koncentrované. Existuje mnoho způsobů, jak děti dopředu namotivovat ke zpěvu. Například, pokud je většina dosud zpívaných písní v durových tóninách a nová píseň vybočuje z řady, objevuje se v písni zvláštnost, na kterou je upozorníme. Také si musíme uvědomit, že se v lidových písních objevuje mnoho zastaralých slov, které jsou dětem neznámé, proto by měl být sbormistr připraven na vysvětlení pojmů. Například v písni „*Proto jsem si kanafasku*“ budme připraveni na objasnění historismu „kanafaska“ (sukně). Mnohdy se stává, že zpíváme písně, kterým nerozumíme. Větším problémem jsou poté písně v latině, u kterých bychom si neměli dovolit neznat obsah, od kterého se odvíjí charakter celé skladby.

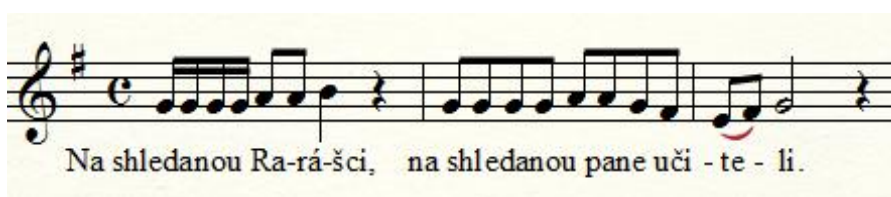
Nácviik skladby probíhá předzpíváním sbormistra, sbor opakuje. Předzpíváme kratší úseky, fráze. Snažíme se o co nejpřesnější přednes. Jedná se většinou o dvojtaktí, podle typu skladby. Jednoduché písně je možno nacvičit do deseti minut, těžší písně jsou hotové za hodinu. Nácviik složitější skladby rozložíme do více zkoušek, například po deseti minutách, dětem se píseň nezprotiví a výsledný efekt je výraznější. Pokud si přejeme klavírní doprovod, přidáváme ho až později, při druhém či třetím nácviiku skladby, kdy jsou si děti už jistější. Avšak při nácviiku děti doprovázíme tak, jak je v našich silách, mnohdy stačí hrát na klavír základní harmonické funkce. Případnou choreografii nacvičujeme až na úplném závěru nácviiku, kdy již děti nepotřebují noty a jsou schopny volného pohybu. Většinou se jedná o poslední tři zkoušky před koncertním vystoupením.

„Nestačí jen naučit, je třeba i opakovat a utvrzovat dovednosti, aby se nakonec staly návykem.“⁵⁷

⁵⁷ DANIEL, L. *Kapitoly z metodiky hudební výchovy*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého, 1984, str. 21.

3.5 Závěr zkoušky

Na konci zkoušky je zvykem popřát případným oslavencům písničkou a také připomenout důležité informace ohledně blížících se aktivit sboru. Na úplný závěr se s dětmi rozloučíme podobným pozdravem jako na začátku zkoušky, avšak s jinými slovy. „Na shledanou, *Rarášci*.“ „Na shledanou, pane učiteli.“. Při speciální příležitosti zaměňujeme pojmenování *Rarášci* se „zlobidly“, „ďasíky“⁵⁸ či „prázdnináři“. Poté se již děti rozeběhnou za svými příbuznými a odcházejí domů. Na sbormistru zbývá uklidit notový materiál, doplnit zápis do třídní knihy a nejen v duchu se již připravovat na nadcházející zkoušku sboru.

3.6 Talentové zkoušky

Talentové zkoušky se konají jednou ročně ke konci školního roku, spadají na měsíce květen a červen. Je potřeba včas obeznámit veřejnost o konání náborů do výběrového pěveckého sboru, ať už prostřednictvím plakátů, internetových stránek či osobně. Bývá zvykem, že si sbormistři obcházejí základní školy osobně a děti vyzývají k vstupu do pěveckého sboru. Jedná se o specifickou věkovou kategorii dětí, v rozmezí od pěti do jedenácti let, kdy se děti mohou zařadit do přípravných oddělení.

Samotné přezkoušení budoucího zpěváka trvá necelých deset minut. Sbornistr si s dítětem ze začátku pouze povídá, zkoumá, jak dítě mluví, jak se chová. Rozhovor je zaměřen na otázky ohledně motivace ke zpěvu. Jakmile se dítě sžije s cizím prostředím, vyzve ho, aby přistoupil k rytmickým nástrojům a snažil se některé rozpoznat. Dále mu předvede pár rytmických modelů, které se má pokusit zopakovat, ať už s pomocí rytmických nástrojů nebo na vlastním těle. Posléze se přechází k melodickému nástroji – klavír. Dítě si mělo připravit oblíbenou lidovou píseň, sbornistr jej doprovodí. Přitom jej zkouší v modulaci do jiných tónin.

Na konci úspěšné talentové zkoušky dítěti předá vstupní informace a sdělí, do kterého oddělení bylo přiřazeno a jak dále postupovat. Samozřejmě nezapomene na

⁵⁸ Pojmenování „Ďasíci“ jsme používali při nácvičce „Úplně nejmenší pohádky chemické“ zkomponovanou Ladislavem Němcem.

vyjádření zájmu o něj a případnou další motivaci, přeci jen je první zkouška až na začátku dalšího školního roku, a to v září.

Děti ve věkovém rozmezí od 5 do 10 let zpívají vesměs jednohlasé písně, a proto je není nutno rozdělovat na soprány a alty. Případné rozdělení dětí sbormistrem probíhá zcela intuitivně dle posazení mluvního hlasu dítěte. Výraznější rozdělení probíhá až při nástupu do třetího přípravného oddělení *Kulihrášek*. „*Výjimky skutečných dětských altů jsou vzácné anomálie, které se vyskytují ve třídě jednou za deset let.*“⁵⁹

3.7 Stálá literatura DPS Rarášek

Existuje mnoho cyklů a písní, které jsou doporučovány dětem určité věkové kategorie, na které se nesmí zapomínat. Každý sbor má svůj stálý repertoár, ke kterému se přidávají nové skladby. Pro *Rarášek* je příznačné, že se určité cykly a písně objevují v repertoáru jednou za dva roky. Jedná se o cyklus „*Královničky*“ v úpravě Leoše Janáčka, který je pro děti pěvecky velmi náročný, jelikož je napsán ve vyšší poloze. Při nácviu tohoto cyklu dochází k upevnění hlavového tónu u dětí. Dalším frekventovaným cyklem v repertoáru dětského pěveckého sboru *Rarášek* je cyklus „*Veselá teorie*“ Miroslava Raichla. Dále se jedná o úpravy lidových písní Milana Uherka, Miroslava Raichla, či výběr písní Václava Ptáčka. Z tvorby Václava Ptáčka se zařazuje do repertoáru přípravného oddělení *Rarášek* cyklus „*Sluníčko zpívá*“ a od současného sbormistra Josefa Zajíčka zpívají děti jeho úpravu písně „*Rozdávejme lásku*“.⁶⁰

Níže uvádím výčet stěžejních děl, která se nachází ve stálém repertoáru dětského pěveckého sboru *Rarášek* z Nového Jičína.

Berthier, Jacques:	Magnificat
Ducháč, Miroslav:	Šťastné Vánoce
Eben, Petr:	Barevný svět
Eben, Petr:	Jarní popěvky
Eben, Petr:	Kolotoč a hvězdy
Eben, Petr:	Nursery Songs (Říkaneky)
Eben, Petr:	Zamrzlé písničky
Eben, Petr:	Zelená se snítka

⁵⁹ DANIEL, L. *Kapitoly z metodiky hudební výchovy*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého, 1984, str. 29.

⁶⁰ Příloha č. 15.

Eben, Petr:	Zvědavé písničky
Gause, František:	Březnový pochod
Gause, František:	Začínáme zpívat dvojhlasně
Hanuš, Jan:	Chlapci a vrabci
Hanuš, Jan:	Měsíce
Hanuš, Jan:	Škatulata, hejbejte se
Hradecký, Emil:	Až na Sněžku s partou ježků
Hradecký, Emil:	Jak sportujeme
Hradecký, Emil:	Fordka a lordka
Hurník, Ilja:	Kapr, blecha a tak dále
Janáček, Leoš:	Královničky
Ježil, Petr:	Čertoviny
Ježil, Petr:	Kokršpanělština
Jistel, Petr:	Naše máma
Jurkovič, Pavel:	Do školy i do školky pro kluky i pro holky
Jurkovič, Pavel:	Pět minut v Africe
Jurkovič, Pavel:	Sněžný muž neboli Yeti
Kočí, Přemysl:	Prázdniny jsou nejlepší
Křička, Jaroslav:	Oblázky z lásky pro malé hlásky
Lukáš, Zdeněk:	Ze špalíčku
Mácha, Otmar:	Bábrlata
Matoušek, Vlastislav:	Písničky pro moje „zvířátka“ a ty ostatní
Neumann, Věroslav:	Brzy z jara
Neumann, Věroslav:	Hrady a zámky
Neumann, Věroslav:	U nás v kapele
Neumann, Věroslav:	Uň, uň, brekeke
Neumann, Věroslav:	Zelené roky
německá lidová:	Mlýn
Ptáček, Václav:	Sluníčko zpívá
Ptáček, Václav:	Tvoje maminka
Ptáček, Václav:	Zazpívejte si, děti
Raichl, Miroslav:	Ivánkova zvířátka, strašidla a prasátka
Raichl, Miroslav:	Jak se máme, co děláme
Raichl, Miroslav:	Navrch Javorníčka

Raichl, Miroslav:	Pásmo lidových písní pro dětský sbor a klavír
Raichl, Miroslav:	Tři malé pohádky
Raichl, Miroslav:	Veselá teorie
Sallinen, Aulis:	Italia
Svěrák, Jiří:	Ranní sloní boogie
Trojan, Václav:	Pohádka o rozpustilé abecedě pro kočku
Tučapský, Antonín:	Písničky pro dětičky
Uherek, Milan:	Hrátky se zvířátky
Uherek, Milan:	Komáři se ženili
Uherek, Milan:	Kouzelný máj
Uherek, Milan:	Písničky
Uherek, Milan:	Zima
Uherek, Milan:	Od jara do zimy
Vaňhal, Jan Křtitel:	Mýdlová bublinka
Vičar, Jan:	Krátkozraká krajta
Vičar, Jan:	Šestero písní rozmarných
Vičar, Jan:	Ufo, ufo, ufo
Vičar, Jan:	Zpíváme si

4 ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem zmapovala historii dětského pěveckého sboru *Rarášek*, druhého přípravného oddělení novojičínského sboru *Ondrášek*. Čerpala jsem především ze sborových kronik dětského pěveckého sboru *Ondrášek* a z vlastní dlouholeté sborové zkušenosti. Velkým přínosem pro mě byly také rozhovory se sbormistry Josefem Zajíčkem a Michaelou Glogarovou.

V prvních kapitolách své bakalářské práce jsem se zabývala historií přípravného oddělení *Rarášek* v letech 1994 až 2013. Podrobněji jsem pak zpracovala školní roky 2011/2012 a 2012/2013, kdy jsem u tohoto přípravného oddělení působila jako asistentka sbormistra. Další kapitoly jsem orientovala na životopisy současných sbormistrů Josefa Zajíčka a Michaely Glogarové a na jejich pohled na současný *Rarášek*.

Druhá polovina mé bakalářské práce je věnována metodice práce s dětským pěveckým sborem. Za nejvýraznější část své bakalářské práce považuji kapitoly, zabývající se hlasovou přípravou dětí ve věku šesti až deseti let, kdy popisují metodiku práce s dětským pěveckým sborem současného sbormistra Josefa Zajíčka. Jedná se o sborové pozdravy, rozezpívání, rytmická a dechová cvičení, připojena jsou i notová schémata. Práci zakončují výčtem písní a cyklů, které se nachází ve stálém repertoáru dětského pěveckého sboru *Rarášek*.

Na závěr bych chtěla poděkovat všem lidem, kteří mi při psaní bakalářské práce pomáhali, podporovali mě a poskytovali dostatek materiálů. Taktéž děkuji sbormistrům dětského pěveckého sboru *Ondrášek* za ochotu a možnost dvouleté spolupráce u přípravného oddělení *Rarášek*.

5 ANOTACE

Jméno a příjmení:	Petra Bělůnková
Katedra:	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce:	Jiří Klimeš
Rok obhajoby:	2013

Název práce:	Dětský pěvecký sbor Rarášek a metodika práce s dětským sborem
Název v angličtině:	Children´s choir Rarášek and methodology of work with children´s choirs
Anotace práce:	Bakalářská práce mapuje historii dětského pěveckého sboru <i>Rarášek</i> z Nového Jičína, druhého přípravné oddělení dětského pěveckého sboru <i>Ondrášek</i> . Popisuje koncertní činnost, účast na festivalech, zaznamenává profil sbormistrů Josefa Zajíčka a Michaely Glogarové. Práce dále obsahuje sborové metodiky včetně příkladů hlasových cvičení.
Klíčová slova:	dětský pěvecký sbor, hlasová výchova, hlasová cvičení, metodika práce s pěveckým sborem, sbormistr, DPS Ondrášek
Anotace v angličtině:	This bachelor's thesis covers the history of children´s choir <i>Rarášek</i> from Nový Jičín, the second preliminary choir of children´s choir <i>Ondrášek</i> . It describes its concert activity, participation at festivals and it includes profiles of conductors Josef Zajíček and Michaela Glogarová. This thesis contains choir methodology including examples of vocal exercises.
Klíčová slova v angličtině:	children´s choir, vocal education, vocal exercises, methodology of work with children´s choirs, Children´s choir Ondrášek
Přílohy vázané v práci:	obrazové přílohy (15)
Rozsah práce:	54 stran
Jazyk práce:	český jazyk

6 RESUMÉ

Přípravné sbory slouží k základní hlasové přípravě zpěváků. Jsou neodmyslitelnou součástí větších sborů. Sborníci získávají vztah k dětem již v jejich raném věku a mohou si je pěvecky vychovat, aby následně plnili svou roli v koncertním sboru. Sborník nemůže mít s přípravnými sbory velké plány do budoucna, děti se v těchto odděleních mění zhruba každá dva roky, a proto je zcela nemožné naplánovat sborové aktivity na více než rok dopředu. Může být ale stále kreativní a vždy se přizpůsobit aktuálním pěveckým schopnostem dětí.

Děti jsou v této době velice zaneprázdněné a je jen na rodičích, jestli své potomky nasměrují na hudební dráhu. Pokud ano, sbor je úžasná alternativa, jak se dítě může osamostatnit díky velké společenské skupině se stejným zájmem. V každém ročníku se zpravidla najde 5 – 10 zpěváků, kteří projdou přes všechna oddělení a život bez sborového zpěvu si již nedokážou představit. Je zřejmé, že kolektivní hudební činnost děti sbližuje, doufejme jen, že v dnešní chaotické době se najdou tací učitelé, kteří děti stmelí, prostředkem jim může být právě hudba. Kéž by jim tato závěrečná práce byla přínosem v jejich profesní činnosti.

Svou bakalářskou práci bych chtěla zakončit slovy písně „*Rozdávejme lásku*“ v úpravě Josefa Zajíčka, která se všem *Ondráškům* zaryla do paměti a s chutí ji zpívají na všech zahraničních i tuzemských cestách.

*„Rozdávejme lásku svou, ať pozná svět, kdo žije v nás, láska vítězí nad zlou pýchou,
láska boří k lidem hráz. Mír, ať v dětských očích září, naše píseň dál, ať zní.
Úsměv, ať Vám, lidé, z Vašich tváří, žádná bolest nezhasí.“*

7 SUMMARY

Preliminary choirs help with basic vocal preparation of singers. They are inseparable part of bigger choirs. Choirmasters gain relation with children in their early years and they can raise them (in singing), so that they do their part in the concert choir. A choirmaster can not have large intentions with their preliminary choir; children exchange approximately every two years, therefore it is completely impossible to schedule choir activities for more than one year ahead. However, they can still be creative and adapt to current singing abilities of children.

Kids are very busy these days and it is up to parents, if they direct their descendants onto the musical career. If so, a choir is an amazing option how children could become independent - thanks to its big, similarly interested social group. Typically, there are 5 to 10 singers, who will go through all the sections and can not imagine their lives without choir singing. It is obvious that collective music activities bring children closer together. Let's just hope that in today's chaotic time there are such teachers to be found who are able to unite the children. Music can be one of the ways to do so. I wish this bachelor's thesis was contributive to their professional activities.

I would like to end my bachelor's thesis with words of the song "Rozdávejme lásku" edited by Josef Zajíček, which all the children from *Ondrášek* know by heart and they sing it with zest at all concerts and journeys in the Czech Republic and abroad.

„Let's give our love to the world to let it know who lives within us; love wins over bad pride, love breaks the boundaries between people. Let the peace shine in children's eyes, let our song sound forever. Don't let any pain fade the smile of your faces, people.“

8 PRAMENY A LITERATURA

LITERATURA

DANIEL, L. *Kapitoly z metodiky hudební výchovy*. 1. vyd. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého, 1984.

LASEVIČOVÁ, J. *Didaktika hudební výchovy: Doplnkový studijní materiál pro posluchače studia učitelství 1. stupně základní školy*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 8070421088.

LÝSEK, F. a kol. *Metodika hudební výchovy v 1. - 5. ročníku ZDŠ*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., 1975.

MOTÝL, T. *Zahrada: Povídaní o skrytém zátiší sborových radostí*. 1. vyd. Štítý: Pavel Ševčík – VEDUTA, 2012. ISBN 9788086438412.

PRAMENY

GLOGAROVÁ, M. Diplomová práce: *Historie DPS Ondrášek*. Olomouc, 2006.

Kroniky DPS *Ondrášek*, Státní okresní archiv Nový Jičín.

Rozhovory se sbormistry DPS *Ondrášek* v letech 2010 – 2013.

ODKAZY NA WORLD WIDE WEBU

Celostnimedicina.cz: Informační server o zdraví [online]. [cit. 2013-03-26]. Dostupné z: <http://www.celostnimedicina.cz/zivani.htm>.

Česká Orffova společnost [online]. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.orff.cz>.

České-sbory.cz. [online]. [cit. 2013-02-07]. Dostupné z: www.ucps.cz.

Festival Poodří Františka Lýska [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.festival-poodri.cz/>.

Ondrášek Novojičínský sbor ZUŠ. [online]. [cit. 2012-10-24]. Dostupné z: www.ondraseknj.cz/historie/.

Světlo za Lidice: Celostátní přehlídka dětských pěveckých sborů [online]. [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.lidice-sbory.cz/>.

Vánoční akordy: Festival dětských pěveckých sborů [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.vanocniakordy.cz/>.

ZUŠ Nový Jičín [online]. [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.zusnj.cz/>.

9 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1

Logo DPS *Ondrášek*.

Příloha č. 2

Komorní sbor Ondrášek v Guangzhou v lidových krojích. (2012)

Příloha č. 3

Rarášek na Regionální přehlídce DPS v Novém Jičíně. (1995)

Příloha č. 4

Diplom za stříbrné pásmo ve III. regionálním kole v Opavě v rámci VI. ročníku Národní přehlídky školních dětských pěveckých sborů. (1996)

Příloha č. 5

Rarášek při účasti na regionálním kole 7. ročníku Celostátní přehlídky školních dětských pěveckých sborů. (1997)

Příloha č. 6

Rarášci v nových krojích. (1997)

Příloha č. 7

Rarášci při provedení muzikálu „*O Jeníčkovi a Mařence*“. (1999)

Příloha č. 8

Diplom *Raráškům* za zlaté pásmo na 10. ročníku Celostátní přehlídky školních dětských pěveckých sborů. (2000)

Příloha č. 9

Diplom *Raráškům* za zlaté pásmo na XI. ročníku regionální postupové přehlídky dětských sborů ze střední Moravy v rámci Uničovských dětských sborových dnů. (2001)

Příloha č. 10

Rarášci při účasti na festivalu Malí zpěváčci Liberec. (2001)

Příloha č. 11

Rarášci zpívají cyklus „*Ahoj, moře*“. (2001)

Příloha č. 12

Rarášci při vystoupení na Novoročním koncertu. (2012)

Příloha č. 13

Rarášci předvádějí svou jednoaktovku na Jarním koncertu. (2012)

Příloha č. 14

Soustředění *Rarášků* v Trojanovicích. (2013)

Příloha č. 15

Notový zápis písně „*Rozdávejme lásku*“ v úpravě Josefa Zajíčka.

10 PŘÍLOHY

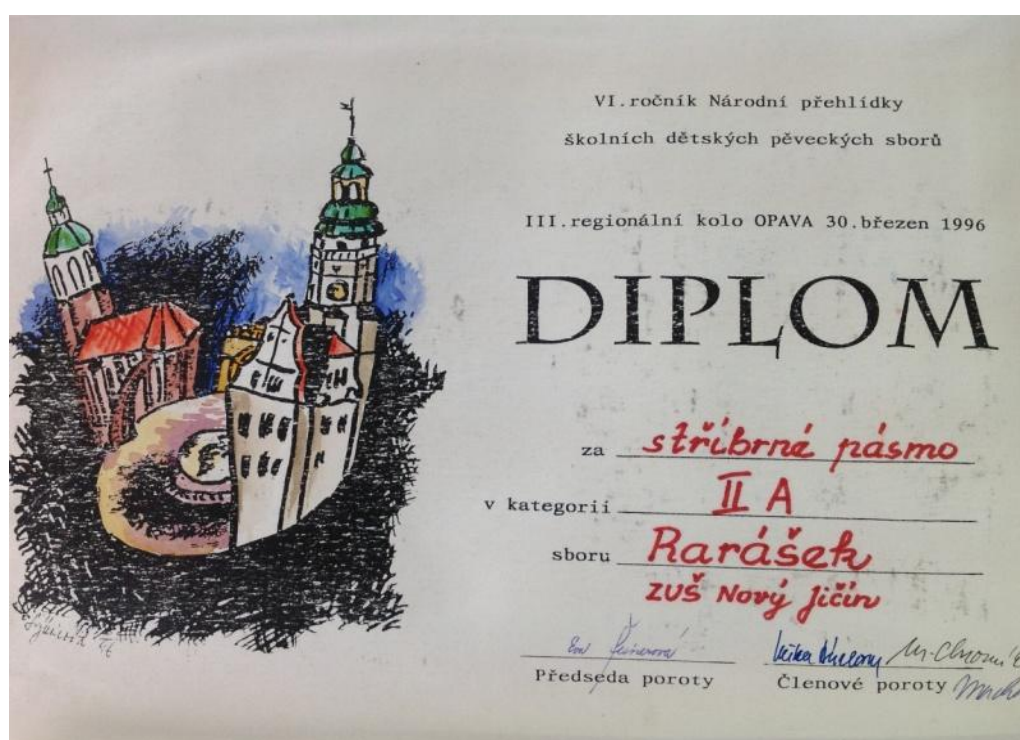
Příloha č. 1 – Logo DPS *Ondrášek*.

Příloha č. 2 – *Komorní sbor Ondrášek* v Guangzhou v lidových krojích. (2012)

Příloha č. 3 - Rarášek na Regionální přehlídce DPS v Novém Jičíně. (1995)

Příloha č. 4 – Diplom za stříbrné pásmo ve III. regionálním kole v Opavě v rámci VI. ročníku Národní přehlídky školních dětských pěveckých sborů. (1996)

Příloha č. 5 – *Rarášek* při účasti na regionálním kole 7. ročníku Celostátní přehlídky školních dětských pěveckých sborů. (1997)

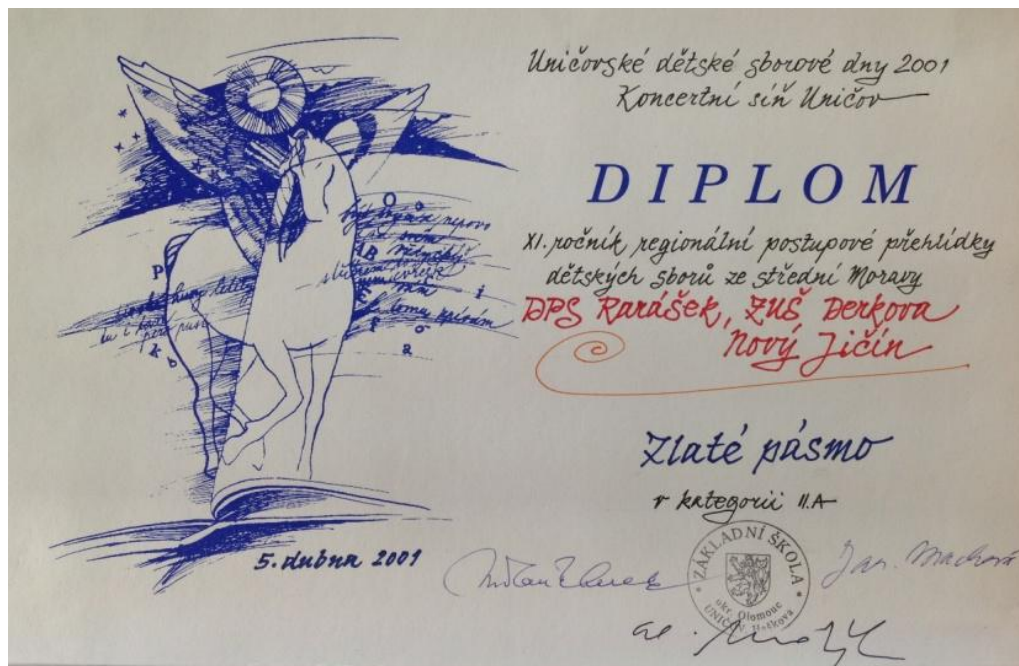
Příloha č. 6 – *Rarášci* v nových krojích. (1997)

Příloha č. 7 – *Rarášci* při provedení muzikálu „*O Jeníčkovi a Mařence*“. (1999)

Příloha č. 8 – Diplom *Raráškům* za zlaté pásmo na 10. ročníku Celostátní přehlídky školních dětských pěveckých sborů. (2000)

Příloha č. 9 – Diplom *Raráškům* za zlaté pásmo na XI. ročníku regionální postupové přehlídky dětských sborů ze střední Moravy v rámci Uničovských dětských sborových dnů. (2001)

Příloha č. 10 – *Rarášci* při účasti na festivalu Mladí zpěváčci Liberec. (2001)

Příloha č. 11 – *Rarášci* zpívají cyklus „*Ahoj, moře*“. (2001)

Příloha č. 12 – *Rarášci* při vystoupení na Novoročním koncertu. (2012)

Příloha č. 13 - *Rarášci* předvádějí svou jednoaktovku na Jarním koncertu. (2012)

Příloha č. 14 – Soustředění *Rarášků* v Trojanovicích. (2013)

Rozdávejme lásku

Alt
 Rozdávejme lásku svou ať pozná svět kdo žije v nás láska vítězí nad
 zlou pýchou láska boří k lidem hráz Mír ať zdětský oči září
 naše píseň dál ať zní - úsměr ať ram lidé z našich trávní žádná bolest
 nezhasí

Sopran
 Rozdávejme lásku svou ať pozná svět kdo žije v nás láska vítězí nad
 zlou pýchou láska boří k lidem hráz ?

Trihlas
 Rozdávejme lásku svou ať pozná svět kdo žije v nás láska vítězí nad
 zlou pýchou láska boří k lidem hráz ?

Trihlas a' capella + huskám | *Trihlas + Sopran* | *Trihlas + sopr. + klav.*

Příloha č. 15 - Notový zápis písně „Rozdávejme lásku“ v úpravě Josefa Zajíčka.